omstatus

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

m w y* 113 , [Jp *fS , Eti W *i A 3 PBflA v v.. - —.-, li > -r £' **E K 4 JH*9 n » i * '«vC^^Héi^^ -. * y. BHsyS, 12 a it' HR æ A a *..-. \: [?. 3EWES ifc * j mfl OT A «B i-é&uÅ JiU "MlÅ^t^ *% - J?3^ H. TH. MADSEN: OI STATUS OG DET ENKLE BU „„: £,.„Af H. Til. Madsen er tidligere udkommet: Madsen og Jæger: i fptowptttø kr. 3.50 indb. Faciter til do. kr. 1.00 indb. Forskole til norsk handelskorrespondance kr. 2.50 indb. Over sættelse og bearbeidelse af Roth.sch.ilds lommebog i handelskundskab kr. 1.00 heftet, kr. 1.50 indb. —&-^®*—OM STATUS OG DET ENKLE BOGHOLDER LÆREBOG OG HAANDBOG AF H. TH. MADSEN HANDELSLÆRER £sf. FORLAGT AF F. BEYER, STRANDGADEN, BERGEN (THORVALD BEYER) KRISTIANIA: CARL JOH. GD, 33 1889Forord i- tillæg til den norske konkurslov, lov af 3. juni 1874 § 5, Leder det, at enliver, der er at anse som » handelsmarid eller driver fabrik, bergverk eller som »bovednæring skibsrederi, skal være pligtig til saadan bog »førsel, at forretningens gang og midlernes anvendelse deraf kan «erfares. I denne hensigt skal ban føre idetmindste dagbog og »kassabog samt bovedbog, bvilke, forinden de tages i brug, skal »være indbundne og nøiagtig paginerede, ligesom ban engang »aarlig skal opgjøre sin status og med sin underskrift indføre «samme enten i hovedbogen eller i en særskilt bog. »Er virksombeden übetydelig og af ringe omfang, er det »tilstrækkeligt, at der føres kassabog og en bog over gjæld og »tilgodebavende, dog at der med hensyn til status forholdes som »ovenfor nævnt.« Naar dette paabud desværre altfor ofte ikke tilbørlig efterkommes, saa er grunden nærmest at søge deri, at den forret ningsdrivende ikke ved, bvorledes ban (eller bun) skal anlægge sin forretnings bogførsel. Dette gjælder ikke alene den, som mangler al forkundskab, men ogsaa flerbeden af dem, der efter et kursus i bogbolderi har tilegnet sig en vis forstaaelse af sy stemet. For mindre næringsdrivende og landbandlere vil saaledes det, der læres om bogbolderi, i regelen være altfor vidtløftigt og indviklet til, at de kan anvende det paa sin forretning. Under min praksis som bogbolder og senere virksomhed som handelslærer bar jeg havt den bedste anledning til at overbevisemig om dette og derfor tænkt mig, at et arbeide som det foreliggende ikke alene vilde afhjælpe et længe folt savn men ogsaa være af nytte for enhver, der ønsker at have rede paa, hvorledes man skal anlægge sin bogforsel og fore sine bøger. Foruden at vise, hvorledes en status opgjores saavel for enkelforretninger som fællesforretninger —, har jeg ved en saavidt mulig indgaaende fremstilling af de i bogkolderiet brugelige regn skaber søgt at give et begreb orn, hvorledes disse føres og an vendes i det enkle bogholderi, og sluttelig paavist, hvorledes man ved hjælp af dette og statusopgjoret kan konstatere rigtigheden af sin bogførsel uden dertil at anvende det doble system. Tor at bogen, foruclen at tjene som haandbog for den handlende, ogsaa skal kunne benyttes ved bogholderiundervis ningen, har jeg til de fem første afsnit udarbeidet en del op gaver til øvelse. Bruges bogen som hjælpemiddel ved unclervisningen, vil det vise sig heldigst at begynde med kassaregnskabet og forst paa et senere stadium gaa over til statusopgjoret. Hvis bogen vinder tilslutning og videre udbredelse, vil den senere følges af en anden eller rettere flore andre dele. om handlende det systematiske bogholcleri, historisk belyst og frem stillet gjennem italiensk, amerikansk, tysk og fransk bogforsel. Bergen i november 1889. H. Th. Madsen.

 I Om status. En forretningsmana har en kapital paa 50 000 kroner og begynder dermed en handelsvirksomhed. Det vil ikke vare længe, før han kun har en hrøkdel mellem hænderne igjen af disse penge; hele resten vil have undergaaet formforandring og dels beståa i varer, dels i veksler, dels i værdipapirer, dels i mobilier, dels i penge, han har tilgode hos sine kunder o. s. v., o. s. v. Kapitalen vil være sønderstykket i hundred forskjellige dele, være anbragt paa hundred forskjellige steder; men ikke nok dermed, kreditten, ved hjælp af hvilken han sættes istand til at udvide sin virksom hed, vil medføre yderligere omvæltninger og snart gjøre det hele saa kompliceret, at han seiv med sin bedste hukommelse ikke længere vil kunne overskue og i tanken samle til et alle de hundreder af dele og værdier, hvoraf hans egen formue og de ham betroede kapitaler bestaar. Og dog er det af nødvendighed for ham, ialfald fra tid til anden, at have nøiagtig rede paa og over blik over alle disse dele og værdier, da han ellers vilde være i uvidenhed om sin sande stilling, om hvorvidt han var gaaet fremad eller tilbage i formuesomstændigheder fra det tidspunkt, han be gyndte sin forretning. Derfor er det ogsaa almindeligt (konfr. tillæg til den norske konkurslov, lov af 3. juni 1874 § 5), at enhver forretningsdrivende mindst en gang aarlig udarbeider en beskrivelse over sin forretnings tilstand. Denne beskrivelse kaldes status (sjeldnere hos os inventur eller inventarium), og er en i regnskabsform ordnet fortegnelse, hvoraf fremgaar, hvad han eier, i og hvori hans eiendele bestaar, samt hvad han skylder, og hvori hans gjæld bestaar. Til hans eiendele eller, som de ogsaa kaldes, aktiva (enkeltal aktivum) henregnes alt, hvad der er i hans besiddelse, og hvor over han har uhindret og uindskrænket dispositionsret, samt alt, hvad han har at fordre. Til hans gjæld eller passiva (enkeltal passivum) henregnes alle de summer, der formindsker aktiva; disse bestaar for det meste i beløb, han skylder andre. Ved opgjørelsen af status tages i fortegnelsen aktiva først, idet der i regelen begyndes med kontantbeholdningen; derefter opferes hver enkelt eiendel, ordnet efter den større eller mindre lethed, hvormed den i tilfælde kan gjøres i rede penge, 1 saaledes: 1. Beholdnlng af kontanter. 2. Paa kassafolio i en bank staaende midler. Mange opfører disse under afdelingen -»udestaaende tilgodehavender« (se nedenfor\ og derimod er der jo ikke noget at indvende for saavidt. Tåger man imidlertid hensyn til, at de i banken paa folio anbragte penge til enhver tid er disponible og ind sat hovedsagelig for at kassabeholdningen skal indskrænkes til det mindst mulige, hører denne post rigtigst kjemme her. 3. Beholdning af fremmede myntsorter. Disse udregnes efter gjældende kurs. 4. I portefeuille værende veksler: a. indenlandske. Naar disse anføres, burde diskontoen udregnes af hver veksel og i en sum fradrages summen af samtlige veksler; dette sker dog sjeldnere i praksis (ban kerne undtagne), idet denne diskonto dels gaar op i op mod diskontoen af akcepterne (se under passiva), dels kun udgjør nogle faa kroner, der influerer lidet paa det ende lige resultat. b. udenlandske. Disse udregnes efter gjældende kurs. Findes der ingen kurs noteret paa den sigt, vekslerne er af, regulerer man den givrie kurs ved hjælp af renter eller 1 Bunden til denne eller nogen anden følgerække i fortegnelsen er man dog ikke; man vælger den hensigtsmæssigste.3 diskonto. Betalingsstedets diskontofod lægges altid til grund for denne beregning. 1 5 Værdipapirer: a. Fonds eller offentlige værdipapirer. Derved for staar man alle af stater, ogsaa af provinser eller kornmuner, udstedte rentebærende gjældsbeviser (obligationer). Foruden sin nominelle værdi, d. e. den værdi, de lyder paa, bar disse papirer ogsaa en virkelig værdi, værdi i kjøb og salg, som kaldes kurs. Denne retter sig dels efter den høiere eller lavere procent, hvormed de forrentes, og dels efter den sikkerbed, der antages at være for renternes erlæggelse og den paalydende kapitals tilbagebetaling. b. Akt ier eller andelsbeviser for indskud i en fælles større forretningsvirksomhed. Disse giver i regelen et aarligt udbytte (dividende) og har ligesom de ovenfor nævnte papirer en dobbel værdi, nominel værdi og værdi i kjøb og salg (kurs). Denne sidste retter sig bovedsagelig efter dividenden; jo høiere dividende, desto

høiere kurs. Da imidlertid udbyttet af et aktieforetagende er høist variabelt, et aar 20 %>, et andet aar 10 °/o eller maaske nega tivt, . saa vil den virkelige værdi egentlig rette sig efter gj ennemsnitsdividenden for et længere tidsrum, 2 selvfølgelig ogsaa efter den større eller mindre risiko, der er forbunden med foretagendet o. s. v. I status opføres saavel fonds som aktier efter dagens laveste notering eller, hvis en saadan mangler, efter en værdi, udregnet paa basis af de faktorer, som betinger værdien, nemlig for de førstes vedkommende af rentefod, sikkerhed o. s. v., for de sidstes vedkommende af dividende, risiko o. s. v. Varebeholdning. Her lægges tal, maal eller vegt og i regelen f. indkjøbsprisen (kalkulationsprisen) til grund for vurderingen. 1 Se H. Th. Madsen og Robert Jæger: Lærebog i handelsregning, afsn. XX a og b, kursberegninger og beregning af fremmede veksler. 2 En aktie lyder eksempelvis paa kr. 100 og giver et aarligt gjennem snitsudbytte af 15 °/o. Tages i dette tilfælde kun hensyn til dividenden, vil salgsværdien være kr. 300 efter en rentefod af 5 % p. a.4 Nogle opfører varerne efter dagens pris, idet de tænker sig dem samme dag realiseret; 1 andre opfører dem efter en pris, som ligger mellem indkjøbs- og salgspris. Det ene kan være lige saa rigtigt som det andet, kovedsagen er den, at man gaar ud paa at linde sin sande stilling, og den fmder man sikrest, nåar man ikke vurderer sine eiendele for køit, men paa den anden side heller ikke for lavt. Hver varesort opføres for sig. Bestaar varebeholdningen eller en del af denne i mange forskjellige slags og smaa kvanta (f. eks. som i en butik eller detailforretning), optages en særskilt fortegnelse derover, denne summeres, og summen paaføres hovedopgjøret med hen visning til specialfortegnelsen. Udestaaende tilgodehavender. Disse kan være opstaaet ved de til kunderne leverede varer eller andre værdigjenstande, men ogsaa ved mod pant eller anden sikkerhed udlaante penge. Man skjelner derefter mellem: 7 a. løbende eller kurante tilgodehavender, hvilke i regelen forfalder paa en bestemt dag, og derefter bliver gjenstand for renteberegning, og b. prioriterede tilgodehavender. Disse forrentes i rege- len hel- eller halvaarlig. Ved opførelsen af tilgodehavender, tages hensyn til vedkommende skyldnei\s betalingsdygtighed, hvorfor man ind deler dem i sikre og usikre tilgodehavender. De første opføres med fuldt beløb, de sidste reduceres med en større eller mindre sum. der fradrages hver enkelt fordring, eller, hvis det er mange smaafordringer (som ved detailforrening), summen af samtlige. Vil man under aktiva opføre de usikre tilgodehavender, eller en eller flere af dem, med fuldt beløb, kan man ogsaa det, kun maa man isaafald blandt passiva under en afdeling, som man giver navn af reserve eller reservekapital (se passiva), opføre det formodede tab. 1 Mindre at anbefale; mobilierne og immobilierne vilde ud Ira dette synspunkt blive undervurderet, saafremt man skulde være konsekvent.5 Vil man reducere de sikre tilgodehavender (nemlig ifølge det resonnement, at hvem der er solvent idag, kan være insol vent imorgen) maa denne reduktion opføres under reserve. Reduktion af en oprindelig værdi kaldes afshrivning. Hvis renterne af et prioriteret tilgodehavende ved opgjørelsen af status ikke er indbetalt for et vist tidsrum (nogle dage regnes ikke), bør disse renter opføres og tillægges kapitalen. Mobilier. Mobil betyder rørlig, bevægelig. Under denne afdeling opføres alle saadanne gjenstande, der ikke er be stemt for handel, men anskaffet for stadig at benyttes. Hertil hører: 8 a. handelsredskaber (utensilier), hvorved forstaaes maski ner, verktøi, butikinventarimn, lager- og pakhusinventarier, baade, prammer o. s. v., samt b. indbo, saasom møbler, husgeraad etc. Mange undlader at tåge indboet med i sin status, idet de gaar ud fra, at alt, hvad der vedrører huset eller ens private husholdning, er forretningen uvedkommende. Man maa imidlertid merke sig, at under opbud bliver ogsaa dette (konfr. lov af (>. juni 1863 om konkurs og konkursboers behandling § 27) indtaget i boets masse som del af aktiva. Da mobilierne taber i værdi ved brugen, kan de ikke opføres efter indkjøbspris, men maa enten vurderes specielt eller reduceres ved en passende procentvis afskrivning; for maskiners vedkommende sættes metalværdien som laveste værdigrænse. Skibe Og Skibsparter. Endskjont disse nærmest henhører under mobilier, bør de dog, som i regelen repræsenterende større værdier, opføres særskilt. Ogsaa ved disse foretages aarlige afskrivninger. Assurancesummen kan her sættes som minimumsværdi. 9 10 Imsnobtlier. Derved forstaar man, i modsætning til mobilier, faste eller urørlige eiendele, saasom vaaningshuse, pakhuse, fabrikbygninger, grundeiendomme, vandverk o. s v. Afskriv ning som under 9.6 Efter at saaledes samtlige aktiva er opført og vurderet, be løbene udført i den dertil indrettede hovedrubrik (se eksemplerne), og totalsummen funden, gaar man over til passiva, der kan op stilles i følgende orden: 1. Akceptgjæld. Herunder opføres de af mig seiv udstedte egne veitsler og de paa mig trukne og af mig til betaling antagne veksler (trattaer). Hver akcept opføres med ud stedelsesdato, løbetid (eller ogsaa forfallsdag' samt remitten tens navn. 2.

Lebende gjæld. Andres tilgodebavender hos mig kontr afdeling 7 a under aktiva). 3. Fast gjæld ipantegjæld). Denne gjæld forrentes pr. aar eller halvaar og adskiller sig fra den løbende gjæld derved, at den i regelen bestaar af laante penge (mod pant) med en længere frist for tilbagebetalingen, som oftest flere aar. Er renterne af saadan gjæld for et kortere eller længere tidsrom ved statusopgjøret ikke erlagt, udregnes de og til lægges kapitalen. 4. Reserve eller reservekapitaler. Under denne afdeling op føres saadanne beløb, bvorved man vil begrænse værdien af en under aktiva anført eiendel, der paa grund af sin beskaffen bed kan være udsat for eventuel formindskelse eller for ringelse (se afdeling 7 under aktiva). Ogsaa den kapital, der lægges tilside af det aarlige udbytte for dermed at dække tab ved eksceptionelle uheld; dette sidste forekommer især ved assuranceforretninger, bankforretninger og lignende fore tagender. Naar derefter ved optælling totalsummen af passiva er funden, gaar man over til beregning af nettoformuen, d. e. den rene formue. Dette sker ved fra totalsummen af aktiva at frå drage totalsummen af passiva. Har man paa et tidligere tidsstadium optaget en lignende fortegnelse, vil man ved sammenligning kunne se. bvormeget man er gaaet fremad eller tilbage i formuesomstændigheder. Er saa ledes nettoformuen efter sidste fortegnelse større end efter første, saa er man gaaet fremad, forskjellen mellem nettoformuerne angiver7 hvormeget. Er nettoformuen efter sidste fortegnelse mindre end efter første, saa er man gaaet tilbage. Ved beregningen af gevinsten eller tabet er det visselig korrektest at tåge hensyn til husholdnings- og privatudgifterne; deretter bliver altsaa gevinsten = det beløb, formuen er forøgct med, plus husholdnings- og privatudgifterne. I praksis er dog fremgangsmaaden ved denne beregning for skjellig; nogle tåger husholdningsudgifterne med i beregningen, andre ikke. Loven bestemmer, som tidligere sagt, at enhver forretnings drivende mindst en gang om aaret skal opgjøre sin status dette i den hensigt at sikre medborgere mod altfor store tab, ifald vedkommende forretningsdrivende ved uheld eller paa andre maader sætter overstyr sine egne midler. Viser det sig nemlig efter status opgjøret, at totalsummen af passiva overstiger totalsummen af aktiva, saa er vedkommende forretningsdrivende forpligtet til at gjøre an meldelse derom til øvrigheden (skifteretten) for ved dens mellem komst eller ved anden ordning at tilbagelevere fordringshaverne de ham betroede værdier, eller hvad der maatte være igjen af dem. En forretningsdrivende siges at være insolvent, når som i nævnte tilfælde totalsummen af passiva overstiger totalsummen af aktiva. Er derimod totalsummen af aktiva større end totalsummen af passiva, siges han at være solvent. Er totalsummen af aktiva lig med totalsummen af passiva, siges aktiva og passiva* at balancere. Om tidspunktet for opgjørelsen af status er intet lovlig fast sat. De fleste forretninger foretager saadant opgjør ved slutningen af kalenderaaret, — nogle i den for vedkommende forretning stille sæson, da vareforraadene er smaa og omsætningen ringe. Loven foreskriver endvidere, at den optagne fortegnelse skal bekræftes ved vedkommende forretningsdrivendes underskrift og indføres enten i hovedbogen eller en særskilt bog. Eorøvrigt har man ved opgjørelsen af sin status at iagttage punktlighed og samvittighedsfuldhed saavel ved vurderingen af eiendelene som ved sei ve optegneisen.8 Eks. 1. For detailforretning. Status opgjort 31. december 1890, ujjgjui u oi. ucucjiiuei ioiw Aktiva. Kr. ' ø. Kr. ø. 1. Kontantbeholdning 430 i 5 2. Varer ifølge specialfortegnelse 20 790 00 3. Udestaaende fordr inger: Harald Bing, hersteds 280 00 Kristian Rinde, hersteds 365 00 Diverse ifølge specialfor- tegnelse kr. 4 580.50 -f- 25 % som uerholdeligt » 1 145.ia 3 435 37 4 080 37 4. Mobilier: Butikinventarium kr. 1 120.oo 1000 00 Indbo kr. 3 540.oo — for slitage » 340.oo qonn aa o ZKJU uu 4 200 00 Totalsum 29 501 12 Passiva. 1. Akcepter: Tratta 3/m. af u/n °/P . Jørgensen, Kjøbenhavn 725 00 Egen veksel 4/m. af 15/i2 *7 F Ras- mussen 1459 80 2 184 SO 2. Løbende gjedd: W. Klausen, hersteds 291 40 A. Wentzel, hersteds 379 25 Klaus Andersen, Kjøbenhavn 483 00 Schwann & søn, London, £ 135. 0. 0. å kurs I8.10 2 443 50 B. Wurm & ko., Hamburg, M. 945.70 å kurs 89.io 842 62 __ 4 439 i , ! Transporteres 6 624 579 3. Norges banJc, mod vekselobiigation. Beregning af formuen. Aktiva udgjør ifølge ovenstaaende. Passiva » » » Nettoformuen udgjør derefter pr. 31. decbr 1890 Beregning af fordel og tab. Nettoformuen udgjør iaar if. ovenst Nettoformuen pr. 31. decbr. 1889 udgjorde husholdningsudgifterne i 1890 Bigtigbeden af foranstaaende erkjendes Kristiania d. 31. december 1890. Aksel Brodersen. Kr. lø. Kr. ø. Transport 6 624 57 bligation ... 14 500 00 Totalsum 21124 57 lg a f formuen. ge ovenstaaende 29 501 12 21124 57 ør derefter pr. 31. decbr. 8 376 55 Balance 29 501 12 af fordel og tab. ør iaar if. ovenst 8 376 55 31. decbr. 1889 udgjorde 5 264 45 gifterne i 1890 2 435 50 2 828 95 Een fortjeneste pr. 1890 5 547 60 foranstaaende erki endes herved.10 O O 0 i T-(c CN w 0 to a» cc 0 ! co CO 1—i 0 1 0 i-O CN 00 IQ W CO T—i --TN CM CN 0 O

x> 00 H tH •>* -* ~* 00 00 tø Ci' tH 1—1 O 3 ~ O ec i - O 0 c f. 1— I TH O 10 c ZQ t+ ;^ O x cn CC lC 1 10 -' IO — !N 1— tH M -tf CN t- 1- rc | co x (j _ 30 0 1— CO bi Pl CD Oi 00 50 5 +3 X '-. CD Pl .-i > x x = CD -^ N O tH 50 x ,4 +3 _- er oa ,C s CD X -V3 x g C3 s CD rd -|3 - cc c DO 6 tø e oi 09 c «8 « c3 bh _Pj 43 Oi | CO cc i- c "a 0 =8 fl CD 50 3 = CD CO CD CD - < Pl CD X = - - a = CD X x - CD x — Pl CD pq < a Pl O pr SB x x "cg e3 -< ~^~ "*•*** - w -*j X <: > ,— „ 3-1 :m 5^ d 0 «rt — .— c < -~ or p ._,__ - ?'. 3 kC i -Si 5 D 0 § g «H Sb is1 c s - - w D "g O a, CO I—(d ri cc co Ph P5 | F CD M Ol 0 — 1—1 tH rH T-H CD O th r. .0 - 8 co CE C CD c so cX: — 30 C C3 0 6 tr. a co e X f? X £ cS r2 — c<i co ""*11 iH -r o kO 6 co co CD © Ol O O CD Ot r- Ol C iO iO t- Oi M OS OI o co Ol tH OI O ru ; o o a 00 00 ! o © 00 o co o -f • 00 ! t- 3 M OS T—1 o 1—1 1 1—1 T—1 rH CD GO 1 5 o >o i- o t: 1—1 CD 1 © © i t- t> IO "^ o o M i— kO kO OS Ol rH c o: Oi „• i—i >o kO OI Tt< c: 1 t^ M CO t~- j T—1 1—1 1. X l-: co rH +s bjD 05 o <j O £ p- 02 o "12 iO O lC & CN CC ^ t~ !^ tM t- © f-" Cv iC iO w OT r- 1—1 • T~i c — * C: — 33 co ÉH 33 r. W CO Ol Ol — O CC Tfrl c — — Ci st lO er, CO x X 5 x , CC iO 0 IC j © T- CC 1 o C5 -* —H x -r CC Ct O t» o o x CO CO CC ' CC M CC Ol t^ "t 1 CM CO — t- T—1 U -f. o p S x -+3 3 §< tT o Ph H 1 -1-3 •- 'Sn ri > hb 1 -f. En IT Cm r- "^ CD x O-T '£ Ph — ri*) co -- [> 73 CD -X co O 0 rf ri bi o o 2 bb * br. o lr~ t~ — MH 8 OT t- o] - 1C — CM i—1 et —r T—1 o 1—1 — 5: : -i: —i H — d © — i—l ~- ' CT < X o Pm O o a &*, ~ *=> c c 1—1 43 o tH 10 p -3 cg c£ +3 +3 ri O 43 - c ri 43 r3 1 — = b r, § C C^, .5 -. b CD = d -rH g 1 Ci X ~ Z _2 CD W pq =8 a s -r PQ < W v se H "•£ ;r = I r > M M -H 5 0) b 3 § © > CD 5 CD © 3 >—1 3 rd Tl W 2 cS < X 'W13 iO •D c O tH si. CD TH o o GO i—l CO co o t- O CM co o lO >-© "* CD LO o tø T—1 1—1 Ot CD o 1—1 LO tH CO © i o <=> 1 o o » tH o ! o O 1 o o 1 CO o IO 00 1 o o i CM o T*H GO o o •^ ° t- oo 1 to o TjH IO ! CM co CM 00 T—(Oi t- O o O O 1 O o «i 00 P •I' rQ c 0 i P p ! 1—1 •1- c rQ rC s *-* •1- <* o —w ri Sj °£ 03 ri CG o . rQ r~ <~ _d - oi rQ CQ a? ji14 —< w — 03 cc ~ x o x o 1>- 5q x t^ o t- 00 J- lO IQ r- t> -^r M —-i <* o o CS c - CS C ~ ~ 5 t- r^ — O O o iC i^t co O O i 0 , X r o CS CC (N tf -^ ;_* O kC — c~ *-C DC CS M IN CC -r t 1 i? s-i w __ „ - x '- c > 6 = x X < ~ ic o3 — — T ~ ~ - , g ~r b ~ '— 0 — ~ X 5 x X c < —' x »C — tr- &C -~ p — ~ 3 pq — „ _• 4 ~ ~ .~ x fl > C .. CC X x ,_1 i. - b <== -? y a x OB x tJC ad 11 > '££ i£ -5 * LC tH g *j S | 9 c CC EH =' - - — • — q r 3 3 - _> r^ C »d a —i x ti » x ti s - J3 2c --C JC ti c > 33 -~- ^ — .« r • g '3 •!• _$ c * * -f EH c X ££ "^ u ~<: 5 ~ ~ — CS —15 / co O C i—1 •^H rH i —l a oo 1—1 o o CO 00 00 o CM c o CM c~- t- ^ CO c CD CO lO lO tn tH CO c t- IO IO xO W CM T—1 CM CC T -l o o CM O O CM o O i c O t- CS, CM Cd 1 c O CO O0 >0 o 1 c o CM -rJH Ttl 00 c ~ CO CM • CO CM 1 c o iO C W c tH —i Ci t- CM •i-H o c O «st o c CM 00 iC CM Xi •x Co CM oe i—i tø cd W 2§ m Pl CD •:i - i - 5 ÉH CD 1 c "ka CD ? Pl CD ,S fil O a i 3 5 ?H jo s h 'r 2 « bS) i ts fl cc å lg CD pq CD PM 0) F. : H fl g, CJ5 Sa «V. to 3 * S i* vj o 9i 8 CC s cd o » .Pi o Pq fei Ki 0 na -hj 2 no +^ 1 co -* IO < i c 1 Cl 3 CD 4 &16 r> s CM CO CT> S-" 0 w 05 t~ O * IS 00 CC ! w ,_ .S CM er. i s^ ;_* 0 co 1 W er 5 cr s kO *C ta CX CM CTH "^ C OS •-T <M sJ lC CM M CC 0 Ot 00 — bJD 8 x O j fl fl <» fcjj co S 'i 3 3 '5 bJO (3 CG - 13 43 fl I a 0 s | F 0 C+H c 0 2 CC 33 fc fc •1"17 Foranstaaende eksempler gjaldt forretninger, der eiedes af en enkelt person. Eies forretningen af flere (interessentskab), vil atatusopgjøret i enkelte punkter stille sig noget anderledes. Et inter essentskab dannes i regelen paa den maade, at to eller flere personer sammenskyder micller i form af penge, værdi gjenstande eller arbeidsydelser, for ved hjælp af disse for fælles regning at drive eller lade drive en vis forretning eller virksomhed til fælles nytte. Der gives ansvarlige og uansvarlige interessentskaber. Ved ansvarlige forstaar man saadanne interessentskaber, hvor en eller flere af interessenterne med hele sin formue hefter for firmaets gjæld. 1 Ved uansvarlige interessentskaber forstaar man saadanne, hvor interessenterne kun hefter for den i forretningen indskudte kapital; 1 til de sidste hører aktieselskaber (anonyme interessent skaber), de første er i regelen navngivne. Før forretningen eller virksomheden begyndes, oprettes der mellem delhaverne en kontrakt (interessentskabskontrakt), der blandt andet bør indeholde følgende bestemmelser vedrørende det her behandlede emne: 1. om hvor stort enhver interessents indskud skal være. 2. om indskuddene skal forrentes, og i tilfælde med hvilken procent.. 3. om interessenterne skal oppebære honorar for sine arbeids- ydelser, og i tilfælde hvor stort. Dette er et punkt, der, som senere vil sees, kan være af stor betydning ved for- delingen af fortjenesten eller tabet. 4. om hvorledes fortjenesten eller tabet skal fordeles, om lige- ligt eller proportionalt med interessenternes kapitalindskud (det sidste er almindeligst). 5. om hvorvidt interessenterne kan lade sig udbetale det dem tilkommende overskud ved forretningsaarets udløb eller lade det blive staaende i forretningen, helt eller delvist,

som rentebcerende kapitalindskud. Status over de herhenhørende forretninger opgjøres i regelen saaledes, at forskjellen mellem aktiva og passiva ikke viser 1 Konf. lov af 3. juni 1874: Om firma-registre § 1. H» Tii. Mad3en : Om status og det enkle bogholderi. 218 den endelige interessentskabsformue, men derimod den rene for tjeneste eller det rene tab i forretniiigsaaret. Til opnaaelse heraf maa for det første de indskudte kapitaler opføres blandt passiva. Interessentskabet kommer derved til at staa ligeoverfor interessenterne som en dem udenforstaaende ind retning, hos hvem de er tilgodehavere for sine indskudte kapitaler. Dernæst maa liver interessent for livad lian i forretnings aaret har faaet udbetalt ocer det ham tilkommen.de belob, eller ogsaa faar tilgode udenfor sit oprindelige kapitalindskud opføres blandt aktiva eller passiva (under afd. adestaaende tdlgodehavender •eller lobende gjæld og betragtes i lighed med enhver anden per son, der kommer at staa i skyldfbrhold til interessentskabet. Dette sidste er især af vigtighed, nåar nogen af interessenterne er uansvarlige udover sine kapitalindskud, idet nemlig disse interessen ter har ret til at konkurrere i boet i tilfælde af opbud sammen med de øvrige tilgodehavere for det belobs vedkommande, som de har tilgode udenfor sine kapitalindskud. Følgende eksempler vil belyse fremgangsmaaden ved de vig tigste forekommende tilfælde. Eks. 3. For firmaets gjæld hefter begge interessenter. Ved forretningsaarets ndgang opgjøres status paa grnndlag af følgende bestemmelser i interessentskabskontrakten: 1. indskuddene forrentes med 4 " ... 2. interessenterne oppebærer intet honorar, men kan hæve indtil kr. 2 500 foruden renterne af forretningens kasse. 3. fortjeneste eller tab fordeles proportionalt med de indskudte kapitaler. 4. interessenterne indskyder i fu-retningen a rskad som rentebærende kapitalindskud. A og B begynder en forretning med kr. 60 000 A har deraf indskudt '-' s ... . . kr. 40 000 B » ' :; 20000 ,kr. (30 00019 Kontanter, veksler, varer og udestaaende fordringer, livoriblandt A for hævet til privat brug i løbet af for retningsaaret kr. 3 200 B for bævet til privat brug i løbet af for retningsaaret kr. 2 900 ~4 % renter af 20 000 » 300 , nHnn kr. 2 100 samt liandelsredskaber 1 etc tilsammen kr. 121 300 Passiva Akceptgjæld, lobende gjæld etc. kr. 52 000 A's kapitalindskud » 40 000 B's kapitalindskud » 20 000 tilsammen » 112 000 Ren fortjeneste kr. 9 300 Heraf paa A's part 2 / 3 kr. 6 200 * B '3 ' VS 9300 A's kapitalindskud ved forretningens be gyndelse kr. 40 000 Andel i fortjenesten kr. 6 200 -7- skyldig til forretningen » 1 600 Rentebærende kapitalindskud » 4 600 Andel i interessentskabsformuen ki\ 44 600 Transporteres kr. 44 600 1 Tndbo holdes i disse opgjør udenfor som interessentskabet uved kommende. Medtages imidlertid den ansvarlige eller de ansvarlige interes- senters indbo blandt aktiva, maa dette samtidig opføres blandt passiva under afdelingen reservekapitaler. Under eventuelt opbud vil i begge tilfælde den •eller de ansvarlige interessenters indbo blive indtaget i boets masse som del -af aktiva. Aktiv a, -f- 4 % renter af 40 000 » 1 600 , < ntxn kr. 1 600 Beregning af interessentskabsformuen.20 Transport kr. 44 600 B's kapitalindskud ved forretningens be- gyndelse kr. 20 000 Andel i fortjenesten kr. 3 100 -f- skyldig til forretningen » 2 100 Rentebærende kapitalindskud » 1 000 Andel i mteressentskabsfonrmen » 21 000' Den samlede interessentskabsformue kr. 65 600 Hvis interessenterne bavde ladet sig udbetale overskuddet, en anden eiendel være bleven formindsket med dette beløb, end- videre A's og B's skyld til interessentskobet, under aktiva, kr. 1 600 udvist en sum af kr. 112 000, altsaa stemt med summen af passiva.. Eks. 4. Interessenterne oppebærer et honorar af kr. 2 000 liver. Porovrigt overensstemmende med forrige eksempel. Aktiva. Kontanter, veksler, varer og udestaaende fordringer, hvoriblandt B for bævet til privat brug i løbet af forretningsaaret kr. 2 900 -f- honorar kr. 2 000 4 % renter af kr. 20 000 » 800 _ ___ » 2 bOO kr. 100 samt bandelsredskaber etc tilsammen kr. 117 JOO Passiva. Akcepter, løbende gjæld, hvoriblandt A for honorar kr. 2 000 4 °/o renter af kr. 40 000... 1 600 Transporteres kr. 3 600 kr. 117 700 kr. 4 600 -f kr. 1 000 = kr. 5 (iOO, vilde kassabel)nldningen eller og kr. 2 100 = kr. 3 700, være faldt bort, og aktiva kim have21 kr. 117 700 Transport kr. 3 600 -f- hævet til privat brug i løbet af forretningsaaret » 3 200 kr. 400 etc tilsammen kr. 52 400 A's kapitalindskud » 40 000 Ren fortjeneste kr. 5 300 Heraf paa A's part 2 /s kr. 3 533.33 Beregning af interessentskabsformuen. A's kapitalindskud ved forretningens begyndelse kr. 40 000.00 Andel i fortjenesten kr. 3 533.33 tilgode af forretningen » 400. oo Rentebærende kapitalindskud » 3 933.33 Andel i interessentskabets formue kr. 43 933.83 B's kapitalindskud ved forretningens begyndelse kr. 20 000.00 Andel i fortjenesten kr. 1 766.67 -f- skyldig til forret ningen » 100.00 Rentebærende kapitalindskud » 1 666.gt Andel i interessentskabets formue » 21 666.67 Den samleda interessentskabsformue kr. 65 600.00 Ved nu at sammenligne eks. 3 og 4 vil man se, hvilken indflydelse beregningen af honorar har paa hver interessents nettoformue. I første tilfælde, hvor

intet honorar var fastsat, androg A's nettoformue kr. 44 600.00 og B's nettoformue kr. 21 000.00 i andet tilfælde » 43 933.33 » 21 666.67 altsaa kr. 666.67 mindre og kr. 666.67 større. B's kapitalindskud 20 000 * B ' S ' » 1766.67 530()22 Granden til denne forskjel ligger deri, at medens i første tilfælde A høstede Va nytte af B's arbeidsydelse (værd kr. 2 000), maatte han i andet tilfælde bære 2 /s = kr. 1 333.33 deraf, hvoriniocl B kim maatte bære l /$ = kr. 666.67 af A's arbeidsydelse (kr. 2 000); derved fremkommer en formuesformindskelse for A og forøgelse for B af 1 333.33 -f- 666.67 = kr. 666.67, som ovenfor vist. Beregning af honorar er igrunden korrektest. A, der med sin større kapital drager en i forhold dertil større fortjeneste af forretningen, bør ogsaa deltage proportionalt i arbeidet ved for muens forvaltning. lalmindelighed kan man slutte, skjønt ingen regel uden undtagelse, at jo større formue, desto større forretning, jo større forretning, desto mere arbeide, jo mere arbeide, desto større vederlag. • Eks 5. Borretningen bringer tab. Samme tilfælde med honorar. Underskuddet dækkes ikke af interessenterne, men fradrages interes sentskabsformuen. Aktiva. Kon tanter, veksler, varer og udestaaende forclringer, hvoriblandt B for hævet til privat brug i lobet af forretningsaaret , kr. 2 900 -I- honorar kr. 2 000 4 % renter af kr. 20 000 » 800 » 2 bOO kr. 100 samt handelsredskaber etc tilsammen kr. 110 000 Passiva. Akcepter, løbende gjæld, hvoriblandt A for honorar kr. 2 000 4 % renter af kr. 40 000. . » 1 600 Transporteres kt 1 . 3 600 kr. 110 00023 Transport kr. 3 600 kr. 110 000 -r hævet til privat brag i løbet af forretningsaaret. . » 3 200 kr. 400 etc tilsammen kr. 52 400 A's kapitalindskud » 40 000 B's kapitalindskud » 20 000 . .. _ . n _ 1 kr. 112 400 Rent tab kr. 2 400 Heraf paa A's part 2 /s kr. 1 600 A's kapitalindskud ved forretningens be gyndelse kr. 40 000 Andel i tab kr. 1 600 -f- tilo-ode af forretningen . . » 400 . o _^ 6 & » 1 200 Andel i interessentskabets formue kr. 38 800 B's kapitalindskud ved forretningens be gyndelse kr. 20 000 Andel i tab kr. 800 Andel i interessentskabets formue kr. 19 100 Den samlede interessentskabsformue kr. 57 900 Det tilfælde kan indtræffe, at der i en allerede bestaaende forretning kan optages en aktiv eller passiv, ansvarlig eller ud- over en vis indskudt kapital uansvarlig delbaver. 1 Der gaaes frem paa samme maade. Eks. 6. A og B driver forretning og har efter opgjort status en nettoformue af kr. 80 000, hvoraf 1 En saadan interessent kaldes liommancliicer. » B ' s » V. • * , 800 . 24Q(> Beregning af interessentskabsformuen. skyldig til forretningen » 100 „-._24 A eier r '/s med kr. 50 000 B % » _!_J»qoo fe 8000 a Begge hefter for firmaets gjæld. Til udvidelse af forretningen optages en passiv uansvarlig delhaver, C, med et kapitalindskud af kr. 40 000. Af den med dette beløb forogede nettoformue, kr. 120 000, eier A Via kr. 50 000 Ifølge kontrakt skal A og B som aktive delhavere oppebære et honorar for sine arbeidsydelser af kr. 3 000 hver pr. aar og desuden 4 % renter af sine kapitalindskud. C faar som passiv 'delhaver intet honorar, men kun 4 % renter af sit kapitalind skud, hvorimod han har ret til at hæve sukcessivt indtii kr. 2 500 aarlig af forretningens kasse foruden renterne af sin kapital. Fortjeneste eller tab fordeles proportionalt med de indskndte kapitaler, hvorefter overskuddet indskydes i forretningen som rente bærende kapitalindskud. Yed forretningsaarets udløb opgjores folgende status Aktiva. Xontanter, paa kassafolio, veksler, værdipapirer, varer, udestaaende tilgodehavender, hvoriblandt C for hævet af forretningens kasse kr. 3 700 renter 4 %af kr. 40 000 » 1 600 kr. 2 100 handelsredskaber og immobilier tilsammen kr, 247 100 Passi va., Akcepter og lobende gjæld, hvoriblandt A for honorar kr. 3 000 renter 4 % af kr. 50 000 » 2 000 kr. 5 000 f- privat hævet af kassen » 3 100 . H ___ kr. 1 VKJO, og Transporteres kr. 247 100 B s /ia » 30 000 C 4 />,> » 40 000 kr. 120 000.25 Transport kr. 247 100 B for honorar kr. 3 000 renter 4 % af kr. 30 000. . » 1 200 kr. 4 200 -f- privat hævet af kassen » 3 200 .. „„ „ samt kreditoplagstold og fast gjæld tilsammen kr. 112 900 A's kapitalindskud » 50 000 B's kapitalindskud » 30 000 Ren fortjeneste kr. 14 200 Heraf paa A's part 5 /i2 kr. 5 916.67 » B's » 3 /is » 3 550.00 » C ' s » Vl2 JL 4733 - 33 , 14 200 Beregning af formuen. A's kapitalindskud kr. 50 000.00 Andel i fortjenesten . . kr. 5 916.G7 tilgode af forretningen » 1 900.00 Rentebærende kapitalindskud » 7 816.67 Andel i interessentskabsformuen kr. 57 816.67 B's kapitalindskud kr. 30 000.00 Andel i fortjenesten . . kr. 3 550.00 tilgode af forretningen » 1 000.00 Rentebærende kapitalindskud » 4 550.00 Andel i interessentskabsformuen » 34 550.00 Cs kapitalindskud kr. 40 000.00 Andel i fortjenesten . . kr. 4 733.33 skyldig til forret- ningen » 2 100.00 Rentebærende kapitalindskud » 2 633.33 Andel i interessentskabsformuen » 42 633.33 Den samlede interessentskabsformue kr. 135 000.00 Cs kapitalindskud » f 40 000 „ 0 „ „„„26 / Opgaver. i Theodor Møller, Bergen, driver en kolonial-, korn- og mel- forretning engros og endetail. Den 31. decernber 18 — kar kan afsluttet sin forretning med følgende status: Hans eiendele bestaar i:

Va part i jagt » Svaien « .... kr. 3 400.00 Indbo » 3 000.00 Butikinventarium » 600.00 Gaardsinventarium » 400.00 Paa samtligé disse eiendele kar kan afskrevet 10 % for slitage. Varer i butikken ifølge fortegnelse kr. 3 400.00. Varer paa lageret: 5 000 kg. byg å kr. 10.00 pr. 100 kg. 100 maal Trapani-salt å kr. 2.50 pr. maal (å 140 1.) 10 sække samfænget bygmel å 100 kg. å kr. 12.00 pr.. 100 kg. 15 » sigtet rugmel 00 å 100 kg. å kr. 16.00 pr, 100 kg. 20 » grynmel å 100 kg. å kr. 16.00 pr. 100 kg. v 200 ledige sække å 50 øre. Paa folio i Kreditbanken kar kan staaende kr. 1 TOoO.oo og kontant i kassa kr. 250.50. Udesaaende fordringer: P. Knudsen, Voss kr. 530.00 Anders Olsen, Skjolden. » 265.50 B. Pedersen, kersteds . . » 85.30 Diverse ifølge ucldrag fra kladdebogen kr. 1 190. 00, kvoraf 25 % fradrages som sandsynlig uerkoldelige. Hans gjæld bestaar i: En vekselobligation pr. 15 / i til Bergens sparebank kr. 2 OOO.oo; endvidere skylder kan til P. Jørgensen, Kristiania kr. 420. 00, H. Hensckin, Hamburg M. 370.00 å 89 %, samt H. Kolderup, kersteds kr. 275.00 og Peder Olsen, kersteds- kr. 94.60.27 Akcepter: No. 189 3/m. af r, /io °/ W. Krohn kr. 1 170.00 og: » 192 "3/m. a£*%s°/ P.Hansen » 430.00. Husholdningsudgifterne i løbet af aaret udgjorde kr. 2 560.00.. Forrige aars nettoformue var kr. 10 245.80. Hvor stor er nettoformuen nu? Har han havt tab eller gevinst og hvormeget? 9 Harald Paulsen, Kristiania afslutter forretningsaaret d. 31. december 18 — med følgende aktiva og passiva: En gaarcl i Grænsen {no. 6) brandforsikret for kr. 60 000. Afskrivning 1 %>. Paa eiendommen hefter en Iste pr. pante obligation til enkefru Anna Wenche, kr. 30 000, hvoraf renterne å 4Va %p.a. er betalt til 1. oktober samme aaiv Renter fra 1. oktober til 31. december inkl. beregnes. Handelsinventariet har en værdi af kr. 1 800 -f- 10 %• Paa lageret haves følgende varer: H. P. 1/100. 100 fade hollandsk farin, brutto 31015 kg., tara 2 016 kg å 67.i øre pr. kg. A. V. 101/200. 100 fade sirup, brutto 27 807 kg., tara 2 238 kg. å 21.9 øre pr. kg. L. R. 121/220. 100 sække Rio-kaffe, brutto 6175 kg., tara 38 kg. å 193 øre pr. kg. K P. 161/190. 30 sække Java-kaffe, brutto 1 952 kg., tara 45 kg. å 209 øre pr. kg. L. V. 217/236. 20/16 kasser the å 10 kg. netto pr. Vie kasse å kr. 3.28 pr. kg. S. S. 201/400. 200/2 kasser Valencia-rosiner, brutto 3 280 kg., tara 3 kg. pr. x /i kasse å 64.5 øre pr. kg. W. &K. 18/59. 42 fade = 2 184 toppe raffinade, brutto 25 017 kg., tara 2 995 kg. å 75 øre pr. kg. Kontantbeholdningen udgjør kr. 3 271.50. Desuden haves i sedler Mark 1790, kurs 88.90, og paa- folio i Kristiania vank og Jcreditkasse kr. 36 529.85. Hos P. Jensen, hersteds haves tilgode kr. 527.90.. Abel Endresen, hersteds. ...» » » 402. n W. Olsen, Drammen » » » 2 130.is28 \ Hos Klaus Kappe, Tønsberg . . . haves tilgode kr. 1 517.50 » R. Kristoffersen, Laurvig . . » » >•> 1812.00 De 4 første reduceres med 5 %, der anføres under re ;serve i passiva. R. Kristoffersen er insolsent, hvorfor dette beløb reduceres med 50 %. Til P. von Brann & ho., Magdeburg, skyldes M. 4 290.00, kurs 89 %. » W. Palmer & son, London, £ 171. 15. — å 18.io. » Van Knoop & Zoon, Amsterdam, fl. 4 809.76 å 150.20. 1 véksélportefeuille haves følgende velisler : Xo. 1821. 4/m. af 17 / n l/A. Pettersen kr. 1 592.50. » 1 823. 4/m. af 29 / n 1/ K. Rud kr. 2 420.00. » 1834. 3/m. af 12 /i2 l/P. Bereut, Hamburg, M. 2 000.00 75 889 kg. farin å 40 ore -f- 2 % havnepenge 45 371 » sirup å 4 øre -f 2 % 24 854.5 » kaffe å 40 øre + 2 % 351.i » the å kr. 2.00 -\- 2 % » 7 384 » rosiner ål2 øre -\- 2 % » 35 827.5 » raffinade å 40 øre f 2 % Hvor stor er derefter nettoformuen ? Hvor meget er tjent eller tabt i aarets løb, når hus holdnings- og privatudgifterne var kr. 3 891.40, og det fore gaaende aars nettoformue var kr. 59 121.20. å kurs 88.20. » 1835. A vista l/B. Meyer, London, £ 200 å 18.16. Endvidere lia ves: JO alctieriWs aktiebryggeri no. 21/30, nominalværcli kr. 200, livorpaa indbetalt 75 %. Disse opfores med det ind- betalte beløb. Akceptgjælden er: No. 1214. 4/m. af 18 /io (, /K. Rud kr. 1 815.00. » 1220. 4/m. af l4 /n °/P. Pettersen & søn kr. 2 718.90. » 1229. 4/m. af 17 /i 2 °/K. Rud kr. 1 944.60. Til Kristiania toldkammer skyldes kreditoplagstold af følgende:29 3. Paulsen & Steen, Kristiania, har begyndt en forretning med' kr. 60 000, hvoraf Harald Paulsen eier 7-5 og Thorvald Steen 2 /5. Ifølge kontrakt skal kapitalindskuddene forrentes med 5 % Hver af interessenterne skal oppebære et honorar af kr. 2 500 pr. aar. Portjeneste eller tab skal fordeles propor tionalt med de indskudte kapitaler, og det mulige overskud, der efter opgjøret tilfalder interessenterne, indskydes i forret ningen som rentebærende kapitalindskud. Ved forretnings aarets udløb opgjøres status. Aktiva og passiva som i op gave 2. Harald Paulsen har i aarets løb hævet kr. 3 500 af forretningens kasse, Thorvald Steen kr. 3 300. Hvor meget er tilsammen tjent eller tabt? Hvormeget falder paa hver? I tilfælde af overskud, hvormeget afsætter hver in teressent som rentebærende kapitalindskud ? Hvor stor andel har hver interessent i interessentskabsformuen, og endelig, hvor stor er denne'?11. Kassa regnskabet. Kasse eller italiensk cassa kaldes det sted eller gjemme, kvor 'kontante penge opbevares. I forretningssproget benyttea ordet ogsaa i betydningen

rede penge overkovedet, Føres der regnskab over kassen, d. e. regnskab over indtægter og udgifter, saa kaldes dette hassa-regnshab, eller, kvis man be nytter en særskilt bog dertil, hassa-bog (konfr. tillæg til den norske konkurslov, lov af 3. juni 1875 § 5). Ved kjælp af dette regnskab kan man til enkver tid se, om summen af de i kassen værende penge er rigtig, forudsat at ud gifter og indtægter punktlig noteres. Da indtægterne kar en modsat virkning af udgifterne paa den oprindelige bekoldning, falder kassaregnskabet i to afdelinger, en afdeling for indtægterne og en for udgifterne. Indtægterne virker forøgende, udgifterne formindskende. Har jeg saaledes en kontant bekoldning af kr. 1000, og der indbetales til mig kr. 500, saa vil min kassabekoldning ved denne indtægt forøges med kr. 500 og være lig 1000 -f 500 = kr. 1500. Ud betaler jeg af disse penge kr. 700, saa vil min kassabekoldning ved denne udgift formindsJces med kr. 700 og være lig 1500 -f- 700 = kr. 800. Der gives to kovedformer, kvorefter man kan indrette sit kassaregnskab. Den første form bestaar deri, at man anfører alle kassa forretninger fortløbende efter kinandeu i kronologisk orden31 I og skiller indtægterne fra udgifterne ved at benytte to rubrikker, on for de summer, der indbetales, og en ved siden af for de summer, der udbetales (se eksempel 2). Efter denne form føres regnskabet side efter side og pagineres (af pagina, blad side i en bog). Den anden liovedform bestaar deri, at man benytter en dobbel side; venstre del paaføres indtægterne, høire del udgifterne (se eksempel 1). Efter denne form føres regnskabet dobbelside efter dobbelside og folieres (af folio, blad). Den sidste form er den almindeligste og den i de fleste for retninger brugte, da den baade er mere anskuelig, letter oversigten, og man ved den er mindre udsat for at begaa feil. I det følgende baves denne form for øie. Paa bver side indretter man rubrikker for dato, tekst, hen visning og sum. I dato rubrikken anføres maaneden og datoen for vedkommende kassaforretning; aarstallet sættes i regelen over regnskabet. Sættes maanedens navn ogsaa over, anføres kun datoen i datorubrikken. I tekstrubrikken gives en kort redegjørelse angaaende kassa forrretningen, f. eks. navnet paa den person, som betaler, eller til hvem man betaler, hvorfor betalingen sker o. s. v. Eoran 'teksten sættes ialmindeligbed mærket »An«, hvis det er en ind tægt, og »Pr«, hvis det er en udgift. I henvisningsrubrikken anføres nummeret paa det bilag, der vedrører betalingen, det kan være en regning, et bevis el. lign. Henvises der til andre bøger, hvor vedkommende kassapost findes noteret eller skal noteres, maa man have to saadanne rubrikker. I praksis forekommer det sjeldnere, at man henviser til bilag, hvorimod det er aimindeligt at henvise til andre bøger; sker hun det sidste, er en rubrik tilstrækkelig. I vær di- eller pengerubrikken, der bestaar af en bredere rubrik for myntenheden, og en eller flere smalere rubrikker for de lavere enhedor af samme, anføres summen. Derved iagttager man, at for det første tallene staar nøiagtigt under hinanden, ener under oner, tier under tier o. s. v., og dernæst, at der mellem enerne og linjen til høire ikke blir større mellemrum end mellem ener og32 tier og forovrigt tallene indbyrdes. Hundreåer og tosender acl skilles ikke ved punkt eller komma, men ved en synlig Btørre aabning end mellem de andre tal kontr, armé- departeinenteta cirku lære no. 10 af 7. septbr. 1882, adsendi paa foranledning af departe mentet for kirke- og undervianingsvæsenet . Da man ikke kan udbetale flere penge, end man har i kassen, saa k?m den samlede sum af udgifter vel stemme med, men aldrig overstige den samlede sum af indtægter. Deraf folger, at kvis kassaregnskabet er rigtigt ført, og summen af indtægterne ikke stemmer med summen af udgifterne, saa maa forskjellen mellem de to summer vise, hvad man skal have i behold, saaledes: eller med andre ord, hvad der kan udbetales, før summen af ud gifterne blir lige stor som summen af indtægterne: indtægterne = udgifterne -f- beholdningen, d. e. hvad der kan udbetales. Fork j ellen mellem indtægts- og udgiftssummen kaldes kassa saldo i saldo, overskud, af saldere, fuldstændiggjøre . Opførea denne saldo blandt og tdllæggea udgifterne, saa har man, hvad man kalder kassa-balance. Ved at sammenligne kassa-saldoen med den i kassen værende kontante behoidning kan man undersoge regnskabets r:gr_. Er den kontante behoidning storre eller mindre end saldoen etter regnskabet, saa er dette bevis paa urigtig kassaførsel. Feilen kan ligge i selve regnskabet, i urigtig eller undladt anforsel af en indtægt eller udgift; eller den kan ligge i selve kassaforvaltningen, i feiltælling af et ndbetalt beløb, en indkom men sum eller den kontante behoidning. For saa hurtigt som muligt at opdage en indløben feil, er det, især i storre forretninger, ahnindeligt at foretage saakaldte proveafslutninger eller kassaopgjør; disse kan foretagea dag] g, eller saa ofte man vil, og sker paa den maacle, at man optæller indtægter og udgifter og sammenligner kassasaldoen med den indtægter -f- udgifter = behoidning33 kontante beholdning. Naar en af siderne i kassaregnskabet (lige gyldigt om indtægts- eller udgiftssiden) før den endelige afslutning er

fuldskreven, optælles begge sider. Summerne anføres lige overfor hinanden i samme horisontale høide under smnmeringslinjerne, der retter sig efter den side, som er fuldskreven. Det aabne rum paa den side, der ikke er fuldskreven, udfyldes med en skraastreg, for at der efter optællingen ikke skal kunne tilføies noget, uden at dette synes. Poran optællingerne sættes transporter es (af transport, over førsel), livorefter summerne overføres paa nyt folio med transport for an. Kassabogens eller kassaregnskabets hovedafslutning foreta ges i regelen sidste dag i hver maaned. Kassasaldoen fincles da som ovenfor antydet og sammenlignes med den i kassen værende kontante beholdning; stemmer disse summer, tilføies kassasaldoen under sidste post paa udgiftssiden med ordene: saldo, beholdning til næste maaned el. lign. Der efter anbringes i hugt med hinanden summeringslinjerne, der retter sig efter den sidste post paa den længst nedskrevne side. Det aabne rum paa modstaaende side udfyldes med skraastreg. Total summerne, der efter ovenstaaende nu skal stemme med hinanden, tilføies og understreges dobbelt som tegn paa, at regnskabet er afsluttet. Adbningen af kassaregnskabet foregaar derefter paa den maade, at den paa udgiftssiden i det gamle regnskab opførte kassasaido overføres som første post paa indtægtssiden i det nye regnskab. Et regnskab, indrettet og anvendt paa den her antydede maade, kaldes i forretningssproget konto (flertal konti). 3 H. Th. Madsen: øra status og det enkle bogholderi.34 Eks 1. Fol. 1. Indtægter. Januar Stregen (—) i benvisningsrubrikken betegner, at der Merk Kassa35 onto 1890 2 Pr. husholdningen anuar 3 » Hans Norem for 1 sæk Eio-kaffe, » brutto 65.5 kg., tara 0.5 kg., netto 65 kg. å 1.75 5 » Nors bryggeri for 200 fl. øl å 0.19 8 » indfriet min idag forfaldne akcept » ordre Adolf Mickelsen » 3 320:00 200,00 » » indsat i Sparebanken paa folio » » 12| » Adolf Mickelsen for 2 sække hvede- mel å 20.00 Bil. 4 4000 6000 4oo!oo 15l » husholdningen » » » 16 » indsat i Sparebanken paa folio .... 17 j » Arnt Endresen for en taffelvegt med lodder 2800 Bil. 5 » 6 Bil. 7/10 7600 » » » 19j » Hans Norem for diverse varer. 389:25 23 » Besse Molde for 7-± aars leie af bu- tik- og lagerrum 24 » Adolf Mickelsen for diverse varer. . Bil. 11 Bil. 12/13 Bil. 14 Bil. 15/17 haves noget bilag for indbetalingen eller udbetalingen 18 » Nors bryggeri for 400 fl. øl å O.ia 37500 124118 57|0036 Dato 1 2 3 4 5 7 40 00 60 00 28 00 76 00 Eks. 2. Pag. 1. Kassaregnskab for januar 1890. Ind- Ud- Bilag fcægter gifter 245 10 Saldo fra forrige maaned Til husholdningen 60 00 Til Klaus Norem for 1 sæk Bio-kaffe, brutto 65.5 kg., tara 0.5 kg., netto Nr. 1 113 75 65 kg. å 1.75 ! Abel Nilsen afbetalt paa sin gjæld Til Nors bryggeri for 200 fl. Ol å O.io Solgt i butikken fra 1 /i til 7 /i Indfriet min idag forfaldne akcept 100 00 38 00 Nr. 2 540 00 Nr. 3 ordre Adolf Mickelsen 320 00 200 00 Indsat i Sparebanken paa folio .... Til Adolf Mickelsen for 2 sække 12 Nr. 4 hvedemel å 20.00 Til husholdningen Solgt i butikken fra s /i til 15 / i Bernt Klausen, af betaling paa gjæld Indsat i Sparebanken paa folio .... Til Arnt Endresen for en taffelvegt 15 490 oo; 150 00 400 00 » 17 Nr. 5 med lodder 18 V.) » 6 Til Nors bryggeri for 400 fl. øl å 0.19 Udtaget af Sparebanken 300 00 389 25 Nr. 7/10 Til Klaus Norem for diverse varer . Solgt i butikken fra 16 / i til "/i .. • Til Besse Molde for 1 U aars leie af » 570 00 2o Nr. 11 375 00 124 18 butik- og lagerrum Nr. 12/13 Til Adolf Mickelsen for diverse varer Abel Nilsen indbetalt resten af sin 25 55 10 gjæld Til Nors bryggeri for 300 fl. øl å 0.19 Til Aftenbladet for annoncer 57 00 26 Nr. 14 2S Nr. 15/17 24 20 60 00 Til husholdningen 25 00 Nr. 18 Til Ingeborg Andersen, løn for januar Solgt i butikken fra 23 / i til 31 / i .. . Saldo til næste maaned » » 625 00 685J42 3 075 80 3 075 80 F ebruar 18 90 1 Saldo fra forrige maaned 31 24 22 1(5 » » 837 Da der i en forretning (især større forretning) kan forekomme mange og forskjellige slags emaa-udgifter, saasom telegram- og postporto, fragtudlæg, arbeidspenge etc., der direkte indført i koved kassa regnskabet vilde optage en forholdsvis stor plads, er det almi ndeligt at føre et eller flere mindre kassaregnskaber for disse smaa-ndgifter. Hvis forretningens samtlige udtællinger sker direkte fra hovedkassen, falder i bi-kassaregnskaberne indtægtssiden bort. Ved maanedens ndløb optælles de, hvorefter totalsnmmerne, eller summen af disse, indføres i hovedregnskabet. Sker de mindre udtællinger ved andre end den egentlige kasserer, er det brag, at denne ved liver uges eller maaneds begyndelse ned lægger et vist beløb i bikassen til bestridelse af de nævnte ud gifter. Dette beløb føres da til uclgift i kovedregnskabet og til indtægt i biregnskabet, hvorefter det sidste føres og afsluttes paa samme maade som det første. De almindeligst forekommende bi-kassaregnskaber (eller -bøger) er: handelsomhostningsbog, for alle de smaa-ndgifter, der vedrører ens egen forretning; blandt disse udgifter kan ogsaa opføres løn ning er, leie af forretningslokale!- o. 1. Tel gr am- og postportobog, for s aadanne telegram og portoudlæg, der senere skal tilbagebetales af de personer, [for hvis regning udlæggene er gjort. Bog for chefens eller chefernes privatudgifter, samt husholdning sorn kostningsbog. Forøvrigt retter kassaregnskabet, ligesom

bogførselen over hovedet, sig efter hvad der er mest hensigtsmæssigt for ved kommen de forretning. I meget store forretninger deles saaledes ofte kassaregnskabet i en bog for indtægter og en for udgifter. Dette tinder især sted ved større bankforretninger, kvor der er ansat to kasserere, en, som har at modtage, hvad der indbetales, og en, som kun kar med udbetalingerne at gjøre. I andre forretninger (industrielle forretninger, hospitaler, for eninger, hoteller, pensionater, post-, telegram- og jernbanekontorer o. 1.) ordnes ofte indtægter og udgifter (eller blot de sidste) efter forskjellige kategorier eller efter de forskjellige grene, hvoraf for retningen bestaar. F. eks. en haandverker ved siden af sit verk38 sted ogsaa har udsalg for gjenstande, han ikke seiv har forarbeidet, og han vil holde det ene ud fira det andet, klassificerer han ind tægter og udgifter ettersom de vedrører verkstedet, udsalget eller andet, der kverken har med verkstedet eller udsalget at gjøre. Eks. 3. For en skomager, der har verksted, og tillige udsalg Februar 1 Saldo fra forrige maaned Betalt til husholdningen Solgt i butikken ..... » » 2 For et par stovler; forfærcliget paa verkstedet Betalt K. Xiisen for læder » » 1 » t Solgt i butikken 3 2 3 Betalt F. Olsen for skotøi Betalt for diverse s » » Modtaget af A. Brandt for skotøi ifølge regning; for færdiget paa verkstedet » » » Solgt i butikken i » 4 Til B. Thommesen for en symaskine Solgt i butikken Betalt K. Xiisen for plyg og traad Modtaget af L. Unseth for flikkearbeide For to par stovler; forfærdiget paa verkstedet Solgt i butikken v » » » 5 5 » » » » 6 6 Betalt V Lund for leie af butikken Solgt i butikken » » Transporteres Prove- A erkstedet Udsalget Forsk] elligt Transport o. s. v. indtil maaneden er ude og kassaregnskabet afsluttes med saldo til næste maaned. s » i Fra J . F Schår Lehrbuch der Buehhaltung. Betalt arbeidsløn til to svende39 513 55 is 13 H 4 74 63 8 38 52 49 980 128 338 513 980 Istedetfor i dette tilfælde nu at føre tre kassabøger, kan man indrette sig et kombineret kassaregnskab med rubrikker for bver klasse indtægter eller udgifter, og, om man vil, en rubrik for samtlige. Følgende eksempel vil anskueliggjøre formen for disse regnskaber. af færdigsyet skotøi. 1 regnskab. Kassaregnskab Forskjelligt Indtægter I Udgifter Indtægter Udgifter 513 50, 50 100 00 100,00 co 00 12500 50 184130 22120 2220 50 00 40 00 195 00 60 20 00 40 50 122i20 513 50 ,S(! : 70 60 50 513 50! 12220 NO,40 I regnskaber, kvor kun uclgifteme klassificeres, f. eks. i kus koldningsregnskaber o. k, kvoraf man blot behøver at se, kvad der brages af de forskjellige ting, er en enkel rubrik for kver Eks. 4 Skema til kuskoldningsregnskab. Kassaregnskab 1890 Jannar! 41 l< i artikel og en dobbel rubrik for de samlede indtægter og udgif ter nok. Forskjellige nærings midler Forskjellige' forbrugs gjenstande ' Beklæd- Belysning og ildning rung og vask42 Opgaver. 1. Notiser til kassaregnskab. Mai 1. Kassasaldo kr. 500.00. 2. Modtaget af Karl Halvorsen kr. 400.00. » 3. Betalt til A. Karlsen kr. 600.00 for 50 sække sarn fængt rugmel, 5 000 kg. å kr. 12.00 pr. 100 kg. » 4. Modtaget af K. Andersen kr. 1 TOO.oo for 100 sække sigtet rugmel, 10 000 kg. å kr. IT.oo pr. 100 kg. » 5. Modtaget af A. Berentsen for 10 sække erter å kr. lS.oo pr. sæk, kr. 180.00. » 6. Betalt til B. Olsen for 50 sække hvedemel å 100 kg. å kr. 20.00 pr. 100 kg., kr. 1 000.00. » 8. Betalt til Ole Pedersen kr. 510.00 for 30 sække gryn mel, 3 000 kg. å kr. IT.oo. » 9. Modtaget af Peder Olsen kr. 1 000.00 for 50 sække hvedemel å kr. 21.00 pr. sæk. » 10. Modtaget af B. Klausen kr. 650.00 for 50 sække samfængt rugmel, 5 000 kg. å kr. 13.00. » 11. Betalt til K. Bang for 50 sække erter, 5 000 kg. å kr. IT.oo pr. 100 kg., kr. 850.00. » 12. Betalt til X. Mikkelsen for 30 sække gryn, 3 000 kg. å kr. 21.00 pr. 100 kg., kr. 630.00. 13. Modtaget af M. Xilsen kr. 2 100.00 for 100 sække hvedemel å 100 kg. å kr. 21.00 pr. 100 kg. » 15. Betalt til N. Olsen kr. 000.00 for 50 sække erter å 100 kg. å lS.oo pr. 100 kg. » 16. Betalt til W. Holm kr. 650.00 for 50 sække sam fængt bygmel, 5 000 kg. å kr. 13.00 pr. 100 kg. » 17. Betalt til H. Wilhelmsen kr. 200.00 for reparations arbeide. » 18. Modtaget af H. Dahl kr. 550.00 for 25 sække erter 2 500 kg. å 22.00 pr. 100 kg. » 19. Modtaget af D. Hansen for 30 sække erter, 3 000 kg. å 22.00 pr. 100 kg., kr. 660.00.43 >.. Mai 20. Modtaget i bankobrev fra A. Jensen i N. kr. 1 000.00. » 22. Indsat i Handelsbanken kr. 2 000.00 » 25. Betalt til K. Andersen kr. 120.00 for 10 sække samf. bygmel, 1 000 kg. å kr. 12.00. » 27. Betalt til Ole Hansen kr. 1 100 for 100 sække samf. Rugmel, 10 000 kg. å kr. 11.00. » 29. TJdtaget af Handelsbanken kr. 1 000.00 » 31. Betalt til H. Olsen kr. 800.00 for 50 sække sigtet rugmel, 5 000 kg. å kr. 16.00. Regnskabet føres og afsluttes som eks. 1 2 Notiser til kassaregnskab for en detailforretning Septbr. 1. Vedkommende har en kapital paa kr. 2 500 i kon tanter, bvormed kassaregnskabet aabnes. Af disse penge udbetales samme dag til Karl Knudsen for afstaaelse af den af ham hiclindtil drevne forret ning kr. 400.00. Det i butikken værende inven tarium overtages til kr. 270 00, varebeholclningen ifølge fortegnelse til kr. 481.92 og udestaaende fordringer, kr. 400. 00, til en værdi af kr. 300.00. Samtlige summer udbetales til Karl Knudsen ifølg

e bilag 1. Endvidere betales til samme 1 /4 aars leie af butik- og lagerrum, kr. 120.00 (bilag 2). For borgerbrev kr. 77.00 (bilag 3). » 2. Betales for 2 litermaal og 2 kraner kr. 5.e0 (bi- » 3. Betales til M. Giertsen for diverse varer kr. 326.73 (b. 5). Betales til M. Hansen for diverse varer kr. 189.50 (b. 6). Betales til Hans Andersen for diverse varer kr. 195.20 (b. 7). Salg i butikken kr. 38.50. » 4. Boghandler Woll for indpakningspapir, poser samt bøger til forretningens bogførsel udbetales kr. 34.60 (b. 8). Salg i batikken kr. 54.30. lag 4). Salg i butikken kr. 44.50.44 Septbr. 5. Betalt for 280 1. salt kr. 7.00 (b. 9), 3 kasser cigarer kr. 18.00 (b. 10). Salg i butikken kr. 65.70. 7. Betalt for 200 fl. øl kr. 36.00 (b. 11), for lys og diverse varer kr. 15.27 (b. 12), for en oljerist og et laas kr. 2.50 (b. 13). Salg i butikken kr. 58.40. 8. Betalt til boghandler Woll for postpapir og kon- volutter kr. 14.50 (b. 14) og til bager Lund for diverse brød kr. 36.50 (b. 15). Salg i butikken kr. 64.00. » 9. Betalt til husboldningen kr. 20. 00, for diverse smør kr. 40.30 (b. 16) og for 280 liter poteter kr. 14.40 (b. 17). Salg i butikken kr. 55.e0. » 10. Betalt for en lygt kr. 1.00 (b. 18) og for et liter- maal kr. 1..10 (b. 19). Salg i butikken kr. 50.20. » 11. For diverse ost betalt kr. 5.40 (b. 20) og for 250 fl. Ol kr. 45.00 (b. 21). Salg i butikken kr. 48.50. 12. Salg i butikken kr. 82.40. 14. Betalt til husboldningen kr. 15. 00, for 2 kasser lys kr. 19.00 (b. 22), for et skilt kr. 5.40 (b. 23) og for transport af diverse varer kr. 0.50. Salg i butikken kr. 54.00. » 15. Betalt for 1 maal brænde kr. 19.00 (b. 24) og til bager Lund for diverse brød kr. 45.50 (b. 25). For en støvekost betalt kr. 1.20 (b. 26) og for diverse smør kr. 35.78 (b. 27). Salg i butikken kr. 62.50. Begnskabet føres og afsluttes som eks. 1 og 2 3 Notiser til et husboldningsregnskab. 1 Novbr. 15. Modtaget kontant til bestridelse af husholdnings- udgifter kr. 160.00. » 15. 11/*I 1 /* kg. oksekjød åBO øre pr. kg. Brød, diverse for kr. 1.00. 5 liter melk å 17 øre pr. liter 1 I det væsentlige efter J. H. Schar: Lehrbuch der Buchhaltung.45 t Grøntsager for kr. 0.50. Forskjellige huskoldningsartikler kr. 0.95. Et par nye sko til Otto kr. 10.00. 2 kg. faarekjød å 50 øre pr. kg. 16. Novbr Brød, diverse for kr. 1.00. 5 liter melk å 17 øre. Va kg. kaffe å kr. 2.40 pr. kg Va snes eg å 90 øre pr. snes. 1 kg. mel kr. 0.50. En uldskjorte til Aksel kr. 5.00 Apotlieket kr. 1.70. 17 20 liter poteter å 6 øre pr. liter. » Eisk for kr. 0.90. Brød for kr. 1.00. 5 liter melk å 17 øre. Æbler for kr. 2.00. 4 liter petroleum å kr. 0.20 Grøntsager for 10 øre. 1 kg. sukker kr. 0.75. Forskjellige huskoldningsartikler kr. 0.85. 10 meter bomuldstøi å 70 øre. Eddik for 25 øre. 2 kg. kalvekjød å 0.70. Brød for kr. 1.00. 18 » 5 liter melk å 17 øre. 3 kg. smør åkr 2.00 pr. kg. 2 pølser kr. O.so. Salt for 10 øre. Et par strømper til Otto kr. 1.25 lVa kg. oksekjød å 75 øre. 19 øre. y> Mel for kr. O.so. Brød for kr. O.so. 5 liter melk å 17 øre. Havremel for kr. 0.40. To par uldstrømper å kr. 1.40. Et par sko saalet kr. 2.50.46 Novbr. 20. Fisk for kr. l.io. 8 liter melk å kr. 0.17. 1 liter fløde 30 øre. Brød for kr. 1.00. Ost for kr. O.so. Sæbe for kr. 0.40. Soda for kr. 0.10. Grrøntsager for kr. 0..10. Forskjellige mtsholdningsartikler kr. O.so Uldgarn for kr. 2.00. Et par sko kr. 6.511. Svinekoteletter for kr. l.so Brød for kr. 0.80. 4 liter petroleum å 0.20. Stenkul for kr. 6.20. 2 fl. øl å kr. 0.20. For vask kr. 1.20. Ptegnskabet indrettes efter det givne skema eks. 4, og ucl gifterne klassificeres OTerensstemmende med de over rubrikkerne sammesteds anførte overskrifter, hvorefter ugeregnskabet afsluttes og kassasaldoen overføres i nyt regnskab.111. Person-regnskaberne. Naar en vare gaar over fra sælgeren til kjøberen, opstaar der mellem de to personer et skyldforhold af kortere eller længere variglied. Hvis kjøberen umiddelbart ved varens overlevering erstatter sælgeren varens værdi, hvorved skyldforholdet straks ndjevnes, siges sælgeren at have solgt varen pr. eller mod kontant, og kjøberen at have kjøbt varen pr. eller mod kontant. 1 Har kjøberen derimod betinget sig, at skyldforholdet først skal ndjevnes om en kortere eller længere tid, opstaar hvad man kalder kjøb eller salg paa henstand. I sidste tilfælde siges sæl geren at betro kjøberen varen eller at sælge ham varen paa kredit (henstand, i overført betydning, idet ordet kredit egentlig betyder fciltro). Herved er at merke følgende: >.S'Celff€r jeg en vare paa kredit, altsaa indtil viderc, betror kjøberen varen, saa blir kjøberen, min tie hilor* d. v. s. sfcyldner til mig for det beløb, varen koster, hvorimod jeg blir kjoberens tiretlilot\ d. v. s. tilfjøtietittver hos ham for det samme beløb, hjø het* jeg en vare paa kredit, altsaa indtil videre blir betroet varen af sælgeren, saa blir sælgeren 1 Bortseet fra de nu for tiden herskende koutumer, hvorefter man ved kontant forstaar, hvis ikke andet udtrykkelig er bemerket, at varen skal betales om nogle dage, om en eller flere uger.48 min d. v. s. tilgoiiehaver hos mig for det -%eløb, varen koster, hvorimod jeg blir sælgerens d. v. s. shyllMner til ham for det samme beløb, altsaa det beløb, jeg har ret til at fordre af min debitor, det beløb har jeg tilgode, for det beløb er jeg hans kreditor, det beløb, min kreditor har ret til at fordre af mig, det beløb er jeg ham skyldig, for det beløb er jeg hans debitor, skyldforholdet mellem debitor og kreditor varer, indtil debitor har indløst, hvad han

pligter at betale kreditor, eller kreditor ved gave el. lign. har eftergivet debitor, hvad han pligter at betale til ham.z Sælger eller kjøber jeg en vare pr. kontant, saaledes at skyld - forholdet mellem mig og min debitor eller kreditor straks udjevnes, eller paa kredit, men modtager veksel eller giver akcept for beløbet, hvorved skyldforholdet mellem mig og min debitor eller kreditor ansees som udjevnet, saa er det mindre nødvendigt for mig at føre noget særskilt regnskab derover (se pag. 55). Hvorimod, hvis jeg sælger eller kjøber en vare pr. kontant, saaledes at skyldforholdet mellem mig og min debitor eller kreditor ikke straks udjevnes, eller paa kredit, saaledes at der hengaar en kortere eller længere tid, før skyldforholdet mellem mig og min debitor eller kreditor udjevnes, saa er det nødvendigt for mig at føre regnskab derover, idet jeg ellers vanskeligt vil kunne vide, hvormeget jeg har tilgode og som følge deraf kan fordre, og hvor meget jeg skylder og som følge deraf pligter at betale. Det er imidlertid ikke nok for mig kun at vide den samlede sum af mine tilgodehavender og min gjæld, jeg skal og3aa vide, af hvem jeg har at fordre, og til hvem jeg pligter at betale ; der efter maa min regnskabsførsel anlægges; hver enkelt person maa49 have sit regnskab, sin konto, hvoraf jeg til enhver tid kan se, kvad jeg kar tilgode af eller skylder til kam. Saadairne Regnskaber kaldes person-regnskaber eller person konti Person-regnskaberne indrettes paa samme maade som kassa regnskabet, paa to modstaaende sider, en side for de værdier, ved kommende person faar af mig, og en side for de værdier, kan overlader eller leverer til mig. Den første side svarer til ind tægtssiden i kassa-regnskabet, den anden svarer til udgiftssiden. Regnskabet kan ogsaa indrettes paa en side med to rubrikker (se kassa-regnskabet, eks. 2). Ovenover regnskabet skrives vedkommende persons eller firmas navn og bosted. Føres regnskabet paa to modstaaende sider (se kassa-regn skabet, eks. 1), skrives længst til venstre paa venstre side debet, d. e. lian skylder (mig); flertal debent, d. e. de skylder (mig) og længst til køire paa køire side kredit, d. e. han betror (mig); flertal kredunt, d. e. de betror (mig). Den side. som kar overskriften debet, kaldes debet eller débet siden. Den side, som kar overskriften kredit, kaldes kredit eller Jcreditsiden. Da nu debet betyder han skylder, og kredit betyder lian betror, og der ved han forstaaes den person, kvis navn findes over regnskabet, saa falder det af sig seiv, at de værdier, som paa føres debeisiden, kun kan være saadanne, som vedkommende person faar af mig, og omvendt, de værdier, som paaføres kreditsiden, kun kan være saadanne, som vedkommende person overdrager eller leverer til mig. Ligesom indtægter og udgifter kavde en modsat virkning paa kassabekoldningen, og følgelig etkvert beløb, somjblev paaført kassaregnskabets indtægts- eller udgiftsside, en tilsvarende modsat H. Th. Madsen: Om status og det enkle bogholderi. 450 virkniiig paa kassasaldoen, saaledes har ogsaa enhver post eller sum, som paaføres debet- eller kreditsiden i personregnskabet, en modsat virkning paa mellemværendet mellem mig og vedkommende person. Men medens i kassaregnskabet et beløb, som paaførtes indtægtssiden, kim havde en forøgende virJcning paa kassasaldoen, og et beløb, som paaførtes udgiftssiden, hun liavde en formind skende virkning, kan i personregnskabet et beløb, som paa føres debetsiden eller kreditsiden, baade have en forøgende og en formindskende virkning paa mellemværendet mellem mig og vedkommende person. Følgende eksempler vil belyse det. Eks. 1. 0. P. .. . har overleveret mig » 500.0 a 0. P. .. . skylder til mig kr. 500.00 0. P. . . . faar videre af mig kr. 800, der altsaa paaføres debet- siden. Derefter stiller mellemværendet sig saaledes: 0. P. .. . har overleveret mig » 500.00 0. P. , . . skylder nu til mig kr. 1 000.00 De kr. 800, som paaførtes debetsiden, virkede altsaa forøgt nd< paa hans gjæld til mig. Debet. 0. P. ... |l N.... Kredit IOOOOoJ 500 00 i I Mellemværendet stiller sig her saaledes: 0. P. . . . har faaet af mig kr. 1 000.00 0. P har faaet af mig kr. 1000 -f kr. 800 = kr. 1 800.,,,51 Eks. 2. Debet. 0. P i I N Kredit. 0. P. . . . har leveret mig kr. 3 000.00 0. P. .. . har faaet af mig » 2 000.00 0. P. . . . har tilgode af mig kr. 1 000.00 0. P. . . . faar dereffcer af mig si den. kr 600, der altsaa paaføres dehet- Mellemværendet stiller sig- saaledes: net 0. P. . . . har leveret mig kr. 3 000.00- 0. P. .. . har nu tilgode af mig kr. 400.00- De Jer. 600, som paaførtes debetslden, virkede altsaa for- mindsJcende paa hans tiigodehavende hos mig. Eks. 3 Debet. °- P -] N Kredit. looooo: ... .\.:, 500'00 O. P har faaet af mig kr. 1 000.00 0. P. .. , har oveiieveret mig » 500.00^ 0. P. ~ . skylder til mig • kr. 50Q.00 Eks. 2. jet. 0. P ~i N ... 2 000 001 I 1 ! i : Mellemværendet stiller sig her saaledes '. . . . har leveret mig 0. P har faaet af mig kr. 2 000 + kr. 600 = » 2 6OO.0» jet. "• ' ••••:' •« .. ! 1000'00: | . Mellemværendet stiller sig her saaledes '. . . . har faaet af mig52 0. P. . . . leverer mig videre kr. 400, der altsaa paaføres Jcreditsiden. Derefter stiller mellemværendet sig saaledes: 0. P. . . . har faaet af mig kr. 1 000.00 0. P. .. . skylder nu til mig kr. 100.00 De kr. 400, som paaførtes Jcreditsiden, virkede altsaa for- mindsJcende paa hans gjæld til mig. Eks. 4. Debet. 0. P | i N

Kredit bet. 0. P :J N. I 2 000 00 j Her stiller mellemværendet sig saaledes 1 . . . . har leveret mig '. . . . har faaet af mig; 'O. P. . . . har leveret mig kr. 3 000.00 0. P. . . . har tilgode af mig kr. 1 000.00 0 P. .. . leverer mig videre kr. 700, der altsaa paaføres Jcreditsiden. Derefter stiller mellemværendet sig saaledes: 0. P. .. . har faaet af mig » 2 000.00 O. P. . . . har nu tilgode af mig kr. 1 700.00 De Jer. 700, som paaførte3 Jcreditsiden, virkede altsaa for-øgende paa hans tilgodehavende hos mig. Desforuden kan følgende tilfælde indtræffe: 0. P har leveret mig kr. 500 -4- kr. 400 == » 900.00 0. P. .. . har faaet af mig » 2 000.00 0. P har leveret mig kr. 3 000 -f- kr. 700 = kr. 3 TOO.oo53 Eks. 5. Kredit. 0. P skylder til mig .. . , • kr. 200.00 0. P. .. . leverer videre til mig kr. 500, der altsaa paaføres kreditsiden. Derefter stiller mellemværendet sig saaledes: 0. P. .. . har nu tilgode af mig . kr. 300.00 De hr. 500, som paaføres kreditsiden, havde her en dobbel virkning, idet de for det første ophævede eller udjevnede hans gjæld til mig og derefter gjorde ham til min tilgodehaver, m. a. o. de kr. 500 vendte her skyldforholdet om, fra at være min debitor blev han min kreditor. Paa samme maade vil det indsees, at han fra at være min kreditor kan blive min debitor, f. eks. i det tilfælde jeg, efterat han er bleven min kreditor for kr. 300, lader ham faa af mig kr. 700; han vil da blive min debitor for kr. 400. Faar han af mig blot kr. 300, er han hverken debitor eller kreditor. Mellemværendet siges i det fald at være udlignet. Forskjellen mellem debet og kredit i personregnskabet kaldes saldo. Fremkommer forskjellen ved debets overvegi, kaldes saldoen for debetsaldo. Fremkommer forskjellen ved kredits overvegi^ kaldes saldoen for kreditsaldo. Debet. «• r : " Kredit. IOOOOOJ 80000 I | | Mellemværendet stiller sig her saaledes: 0. P har faaet af mig kr. 1 000.00 0. P. .. . har leveret til mig » 800.00 O. P har leveret til mig kr. 800 + kr. 500 = kr. 1 300.00 0. P. .. . har faaet af mig j » 1 000 o&54 v Debetsaldoen er altsaa, hvad vedkommende person iaU skyl der mig, og kredit saldo en, hvad vedkommende person ialt Jiar tilgode af mig. Tilføier man forskjellen mellem debet og kredit paa den side, som viser den mindste totalsum, saa er dette at saldere eller balanccre kontoen (regnskabet). Opforer man et beløb i en personkontos debetside, saa kaldes dette at debitere eller belasta kontoen (eller vedkommende person) for belobet. Opfører man et beløb i en personkontos kreditside, saa kaldes dette at kreditere eller godskrive kontoen (eller vedkommende person) for belobet. Et personregnskab afsluttes paa samme maade som kassa xegnskabet. Man uddrager saldoen og tilføier denne med ordene : »saldo at overføre i ny regning* paa den side, som viser den mindste totalsum. Derefter anbringes summeringslinjerne og skraa stregen over det übeskrevne ram; endelig tilfoies totalsummerne, der skal stemme, og under disse afslutningsstregerne. Aabningen af det ny& regnskab foregaar paa den maade, at saldoen med ordene: saldo fra for rige regnskab* paaføres den side, som før afslutningen udviste den største totalsum. Et personregnskab kan afsluttes nåar som heist, dog er det almindeligt at foretage afslutning af samtlige regnskaber kim en gang om aaret, nemlig paa den tid, da der optages status. Imidlertid siges regnskabet at være løbende, hvorfor det i forret ningssproget gaar under navn af kontokurant, d. e. løbende regn skab, og den bog, hvori regnskaberne indføres, kontokurantbog (ogsaa kontobog, hovedbog o. 1. betegnelser). Denne bog folieres eller pagineres (konfr. tillæg til den norske konkurslov, lov af 3. juni 1875 § 5). Er et regnskabs side nedskrevet før afslutningen, foretages transportering paa samme maade som ved kassaregnskabet., kun sætter man her nederst paa siden foruden transporteres ogsaa nummeret paa det folio eller pagina, hvor regnskabet fortsættes, ligesom man paa denne sidste side anforer nummeret paa det folio eller pagina, hvorfra man har transporten.55 Forøvrigt oplinjeres regnskabet paa samme maade som kassa regnskabet med rubrik for posterinqs-dato, d. e. den dag, forret ningen afsluttes og anføres, tekstrubrik, som, ifald man ben viser til bilag, udfyldes med en kort men forstaaelig forklaring af, bvad der foraarsager det beløb, som anføres i værdirubrikken; foran teksten paa debetsiden sættes An, foran teksten paa kreditsiden Pr., endvidere henvisningsrubrik og værdi- eller pengerubriJc. Desuden bar man i regelen rubrik for de forskjellige beløbs forfalds dage, for at man kan se, nåar vedkommende beløb forfalder til betaling. Vil vi føre regnskab over mellemværender, som udjevnes i løbet af nogle dage enten ved kontant betaling, veksel eller ak cept (se pag. 48), saa kan vi under saadanne omstændigbeder oprette fælles-regnskaber under navn af diverse debitorer, diverse kreditorer, eller konto pro diverse, bvis vi fører et regnskab over saavel debitorer som kreditorer. I disse regnskaber opføres i tekstrubrikken ogsaa navnet paa vedkommende debitor eller kreditor. Afslutningen sker som ved et enkelt mellemværende. Om personregnskaber for detailforretninger, se afsnit VI56 Eks. 1. Kontokurant med en debitor. Uddrag af Olaf Ruds Fol. 1. Debet. Å. Broch, 1889 Forfalden Januar, 1\ An saldo fra forrige

regnskab . Decbr. 31 1 375 80 » 14 » varer ifølge faktura Fb. 2 10 Mai 14 429 30 Febr. 12 » » » » » 15 Juni 12 918 50 » 28 » » » » i » 13 » 28 1 01545 Marta 17 » » » » » 25 Juli 17 840 00 April 29 » » » | » 36 Aug. 29 625 60 Juni 18 » » » » i » 48 Oktbr 18 1414 25 » 30! » » » » : » 62 » 30 217 30 Aug. 11 • » » » ' » 70 Decbr. 11 1230 20 Septbr. 8| » » » » j » 7-5 Januar 8 860 00 Oktbr. 3j » » » » , » 84 Febr. 3 735 60 » 18 » » » » l » 90 » 18 659 65 Novbr.|3o » ' » » » » 102 Marta 30 117175 Decbr. I 8 » » » • » 109 April S 925 25 * 16 » » » » ; » 114 » 16 1 725 ! 85 > 28 > » » » | » 128 » 28 837 20 14 981 70 1890 | Januar' 1 An saldo fra forrige regnskab. Decbr, 31 6 900 79 I 1 Olaf Paid indkasserer anvisiringen og utfører beløbet i sin kassaliog-. Kb. 19 er henvisning til folioet i kassabogen. ' Fulchira er en regning til vor udenbyes forretningsven over varer, vi bar solgt og sendt ham. Den bog, hvori fakturaerne indføres, kaldes fakturabog, til denne bogs pag. er det, der benvises. * Kontokurant er en tidskrift af kontokurantbogen med renteberegning. Ved aarets udgang, naar afslutningen foregaar, udregnes renterne og: indføres paa ved- Fol. 1. Debet. 18S9 Januar 1 14 Febr, 12 28i Marts April Juni 17 29 18 30 Aug 11 Septbr Oktbr. 8 3 18 Novbr Decbr 30 8 16 » 28 1890 Januar 1 19 er henvisning til folioet i kassabogen. denne bogs pag. er det, der henvises. aarets udgang, naar afslutningen foregaar, udregnes renterne og indføres paa ved- 57 xmtobog, Kristiania. rammen. 1889 5 Pr. remisse i bankanvisning Kb. 1 19 Januar 800 00 500; oo 5oo!oo 17 » 21 » 40 17 » 18 April Juni Juli 18 17 48 17 1 800100 20| » 54 20 1 OOOjOO 28 » 60 Aug. Oktbr. Decbr. 2s 60Q0O 1 200!0O kommende forretningsvens konto i kontokurantbogen, hvorefter udskriften tilstille» forretningsvennen. *S'e forøvrigt H. Th. Madsen og R. Jcrger: Lærebog i handelsregning April Juni Juli » Januar58 Eks. 2. Samme kontokurant. 1889 Januar 1 » 5 » 14 17 Februar I 12 28 Marts 17 April 118 » 29 Juni 17 18 30 Juli 20 August 11 28 September I 8 Oktober 3 > j 18 24 » November 30 TJecember ! 3 » 10 » 16 i 28 31 » » >•' 1890 Januar » Kb. 19 Pb. 10 Kb. 21 Fb. 15 » 18 » 25 Kb. 40 Pb. 36 Kb. 48 Pb. 48 (52 Kb. 54 Pb. 70 Kb. 60 Pb. 75 » 84 90 Kb. 74 Fb. 102 » 109 Kb. 83 Fb. 114 « 128 Å. Broch, An saldo fra forrige regnskab Pr. remisse i bankanvisning. . An varer if. faktura Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura » » - » » » - » Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura » » - » Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura » » - » » » - » Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura » » - r> Pr. remisse i bankanvisning. An varer if. faktura » - » Pr. renter ifølge kontokurant » saldo at overføre i ny regning / An saldo fra forrige regnskab59 rammen \ Pag. 1 Debet Kredit Forfalden 1 375 December I 31 SO 800 00 Januar 5 Mai I 14 429 30 Januar i 17 500 00 Juni j 12 918 50 28 1015 45 Juli 17 840 00 April 18 500 00 August 29 625 ! 60 00 Juni 17 1 800 1 414 25 Oktober 18 ! 30 217 30 Juli 120 1000 00 December 11 1 230 20 600 00 August 28 Januar 8 Februar 3 860 00 735 (30 18 659 65 00 Oktober 24 1 600 Marts j3O 1 171 75 April 8 925 25 December 10 1 200 j 00 1 725 April 16 S 5 20 I 28 837 80 91 6900 14 981 79 1 4981 70 70 6 900 7960 Er det af vigtighed for en forretningsmand stadig at vide, hvor stort forskud han staar i til sine debitorer, det kan være, fordi forskuddet ikke skal overstige et vist forud fastsat beløb eller et beløb, udover hvilket han ikke ønsker at strække sin kredit, - saa kan han gaa frem paa flere maader. Føres regnskabet som eks 1, paa to modstaaende sider, kan han vedhefte en strimmel papir og paa denne ved addition og subtraktion uddrage saldoen. Føres regnskabet som eks. 2, kan han oprette en særskilt rubrik for saldoen (se eks. 3) og for hver gang, han indforer en post, udregne og tilføie saldoen i saldorubrikken. Denne sidste maade at føre regnskabet paa kaldes at riskon trere, deraf rislcontro, nu ensbetydende med kontokurantbog. Forekommer der i regnskabet jevnlio; baade debetsaldoer og kreditsaldoer, er det nødvendigt at have to saldorubrikker. I enkelte forretninger er det brugeligt at specificere faktura beløbet i kontokurantbogen eller riskontroen, og altsaa istedetfor at sætte »An varer if. faktura« indføre hele fakturaen; derved smelter kontokurantbogen og fakturabogen sammen, hvorved den sidste gjøres overflødig. Kjøber vi varer fra udlandet, vil i regelen vedkommende udenlandske firma fakturere os varerne i sit eget lands mynt og ved forfaldstid affordre os beløbet i samme myntsort. For under saadanne omstændigheder at kunne vide, hvormeget vi skylder baade i vor egen og i den fremmede nryntsort, er det nødvendigt for os at føre regnskabet i begge myntsorter. Til den fremmede myntsort indrettes rubrikker indenfor kronerubrikkerne. Indførselen i kontokurantbogen foregaar paa følgende maade. Den os tilstillede faktura (ligesom alle indløbende fakturaer i det hele tåget) nummereres (saafremt de ikke afskrives i en særskilt bog) og indføres paa vedkommende kontos kreditside med hen visning til fakturanummeret (eller den til indløbende

fakturaer benyttede fakturabog). Det fremmede myntbeløb anføres i den dertil bestemte rubrik og udregnes efter dagens kurs. Naar be61 løbet betales, enten ved at vi indkjøber det fremmede myntbeløb og remitterer, eller vi betaler beløbet til vedkornmende firmas agent, bankforbindelse el. lign., indføres saavel det fremmede beløb, som bvad vi har betalt for samme i vor egen myntsort, paa vedkorn mende kontos debetside med henvisning til kassafolioet (eller -pagi naet). Er den kurs, hvorefter vi i sin tid udregnede beløbet, forskjellig fra den kurs, hvorefter vi betaler beløbet, vil der mel lem debets og kredits kronebeløb opstaa en liden difference. Denne difference gjør vi foreløbig intet ved; vi lader den staa lien, indtil kontoen afsluttes. Afslutningen sker saaledes: Efter at vi har uddraget saldoen af den fremmede myntsort og derved fundet, hvormeget vi skylder, udregnes saldoen efter dagens kurs og anføres i kronerubrikken. Derefter optælles . kronebeløbene i debet og kredit, den mindste sum trækkes fra den største, og det udkomne er da kursdifferen cen af samtlige beløb. Denne difference indføres derefter paa den side, som viste den mindste sum, med ordene: »kurs-difference« el. lign., hvorefter kontoen afsluttes som almindeligt (se eks. 4).62 Eks. 3. Fddrag af H. Johnsens kontokurant- og fakturabog,. Lars Øyre, 2 sække sigtet rugmel å 100 kg. å 3 » samf. » å 100 » å63 Bergen Nordfjordeidet. Debet. Kredit. Pa< Said r. 1. O. 32 33 4 40 2 3 3 39 70 14 20 15 5 3 00 00 00 00 50 00 20 50 60 25 70 90 95 30 Forfalden 315 117 170 234 3 25 70 200 200 315 December Januar Mai » Oktober December September December » December 31 20 18 15 10 15 15 28 31 31 25 00 00 00 00 89 89 115 232 32 203 437 237 57 60 ~6(T 25.. kr. I6.00 . . . kr. ll.oo . . . 95 95 20 15 60 54 36 40 27 5 3 7 30 70 24 00 29 50 00 60 63 11 200 180 60 840 78- 78 78 89 840 89 89 60 89 60 8964 Eks. 4. Uddrag af A. Knoffs kontobog, Kristiania. Fol. 1 Debent i ffilhm. Braun & ko. Forfalden M. pf. Kr. ø. 1889 11 Kb. 3 50 Febr. Febr. 15 250 222 95 Marts 13 » 10 » » Marts 18 7S0 50 694 65 Juni 10 » 21 » » Juni 15 1 050 00 934 50 Aug. 18 » 32 » » Aug. 22 820 80 730 92 Okbr. 10 » 44 » » Oktbr. 12 1 250 70 1 113 75 » 18 » 48 » » » 24 765 25 68107 Decbr. 10 19 » 59 » 65 Decbr. 13 24 1424 329 50 60 1 267 81 » < 293 34 » 31 » saldo at overføre i ny regning . . . Febr. 14 1640 2() 1 459 78 » » » kursdifference . . 4 41 8 312 05 7 403|1865 Fol 1. amburg Kredunt Forfalden M. pf. Kr. 0. 1 Pr. saldo fra f. r. » do. do. Febr. Marts 15 250 50 780|50 223J54 696:21 18 19 F. 75 » faktura af 1; '/3 over div. varer . » faktura af 2 'J /o Juni 15 1 050 00 936,60 30 » 102 over div. varer Aug. 22 82080; 730:51 17 » 120 » faktura af 12 / i over div. varer Oktbr. 12 1 250,70 1 113 12 30 » 131 » faktura af 24 /7 over div. varer . » faktura af 13 / a . . 24: 76525 424J50 329;60 640|20 31205 68107 » 18 » 151 Decbr. 13 1 24 1 270:65 293|34 14 7 403:18 H, Th. Madsen: Om status og det enkle bogholderi. 5 -eptbr. Juli Mai Marts » anuar 188966 Opgaver. 1. Kontokurant eks. 1 og 2 udfores som eks. 3 2. Kontokurant eks. 3 udføres som eks. 1 3. Kontokurant eks. 4 udføres som eks. 2 (med 4 ved siden af hinanden staaende rubrikker, kronerubrikkerne længst til køire. markrubrikkerne indenfor). 4. Kontokurant mellem Abel Kinitz i Kjøbenbavn og W. Akker- mann i Kristiania. Som eks. 1 og 2. Regnskabets overskrift er W. Akkermann, Kristiania og føres altsaa hos Abel Kinitz, Kjøbennavn. Juni 18. sender A. K. faktura over 100 sække flormel pr. 3/m kr. 1 470.00 Juli 26. sender A. K. faktura over 50 sække byg pr. 3/m » 640.00 26. modtager A. K. remisse pr. u h • • • » 2 000.00 August 15. sender A. K. faktura over 100 sække flormel pr. 3/m » 1 425.00 ning, der samme dag indkasseres ... » 229.r0 Septbr. 29. sender A. K. faktura over 100 sække rug pr. 4/m » 1 ISO.oo Oktbr. 17. sender A. K. faktura over 200 sække flormel pr. 3/m » 2 800-co Kovbr. 5. sender A. K. faktura over 8 kasser liibske pølser pr. 3/m » 845.»0 » 14. modtager A. K. anvisning pr. idag .. » 690.0» Decbr. 7. modtager A. K. remisse i anvisning pr . »/j i 3 000.w> > 13. sender A. K. faktura over 1 000 ledige sække pr. kontant » 504.7» » 18. modtager A. K. remisse i anvisning pr. 15 / x » 1 500.0» Regnskabet afsluttes den 31. december. Renter i kredit kr. 11.27. 19. modtager A. K. remisse i baakanvis-67 5. Kontokurant mellem B. R. Werner, Kristiania og L. Offerdal, Kristianssand. S. Som eks. 1 og 2. Regnskabet føres kos B. R. Werner. Januar 1. saldo i L. o's debet pr. 31 /i2 kr. 417.33 » 13. modtager W. remisse i anvisning paa Kristiania Bank og Kreditkasse » 420.00 Febr. 15. sender W. varer pr. 3/m » 1 175.5 26. » » » » 3/m » 930.00 April 3. udbetaler W. for regning af 0. til A. Næss » 600.00 Mai 15. modtager W. anvisning paa K. B. og Kr. » 2 800.00 » 31. sendes varer til O. pr. 3/m » 1 335.18 Juli 12. udbetaler W. for regning af O. til V. Krogh » 580.70 August 31. modtager W. anvisning paa K. B. og K. » 1 400.00 Septbr. 16. sendes varer til O. pr. 3/m » 2 038.47 Oktbr. 30. udbetaler W. for o's regning til O. Berg » 40.00 Decbr. 1. modtager W. anvisning paa K. B. og K. » 2 700.00 » » godskrives 0. for godtgjørelse i faktura af 16 /'J pr. 16 /i2 » 20.38 » 15. modtager W. anvisning paa Kristiania Handelsbank » 1 000.00 » belastes O. for

varer, som 0. kar solgt for W.s regning pr. 12 /i2 » 1 181.35 24. udbetales for o's regning til 0. Berg » 50.00 » 31. renter i debet kr. 6.52. Regnskabet afsluttes 6. 1 Kontokurant mellem K. Dons og W. Lund & ko., begge firmaer i Kristiania. Som eks. 1 og 2. Januar 1. Dons skylder til Lund ifølge gammel regning pr. 30. januar kr. 516.55 10. Lund leverer varer if. faktura til Dons pr. 2/m » 417.85- 20. Dons betaler til Lund å conto » 300.00 1 Fra J. F. Schar, Lekrbuch der Buchhaltung.68 Fehr. 15. Limd leverer varer if. fakt. til Dons pr. 2/ni kr. 623.80 Marts 10. Dons betaler til Lund. å conto » 400.00 « » Lund indvilger Dons en rabat af. .. . » 7.89 21. Lund leverer varer if. fakt. til Dons pr. 2/m » 517.30 April 15. Dons betaler til Lund å conto » 500.00 » 30. Lund leverer varer if. fakt. til Dons pr. 2/m » 46 i .25 Mai 20. Dons betaler til Lund å conto » 600.00 Juni 12. Lund leverer varer til Dons pr. 2/m. » 283.75 30. Lund indvilger Dons en rabat af .. . . » 17.50 » » Dons betaler saldoen af de til idag for- faldne poster » *? ? Juli 16. Lund leverer varer til Dons pr. 2/m. » 395. es AugUSt 1. » » » » » » » » 117.60 » 13. Dons betaler til Lund å conto » 250.00 Septbr. 17. » » » » - » » 350.00 » 25. Lund leverer varer til Dons pr. 2/m. t 365.75 Oktbr. 2. Dons betaler til Lund å conto » 400.00 » 25. Lund leverer varer til Dons pr. 2/m. » 518.50 lO. » » » » > » » » 277.30 » 20. » » » » » » » » 53.60 » 25. Dons betaler til Lund å conto » 350.00 Decbr. 5. Lund leverer varer til Dons pr. 2/m. » 123.90 » 12. » » » » » * » » 279.80 » 26. Dons betaler til Lund å conto » 500.00 27. Lund leverer varer til Dons pr. 2/m. 12 < .55 » 31. Regnskabet afsluttes. Regnskabet føres hos Lund med overskrift K. Dons, bersteds. 7. Samme regnskab føres hos Dons med overskrift W. Lund & ko., hersteds. 8. Kontokurant mellem Karl Behrens & ko., Bergen og L Schroeder, Berlin.69 Regnskabet føres hos Karl Behrens & ko. som eks 4. Karl Behrens & ko. har paa hvert fakturabeløb 3/m. kredit (regnet fra fakturadatoen). Januar 1. B. skylder til S. pr. 18 / i M. 570.00 » 10. Faktura fra S. af Vi » 1091.50 » 20. » » » » 14 / i » 895.40 » 31. » » » » u /i » 750.60 Februar 9. » » » » 3 / 2 » 1 523.75 » 15. » » » » J % » 1 218.35 » 28. » » » » 23 / 2 » 890.45 Marts 10. » » » »/ 3 . , » 1015.95 » 15. » » » 8 / 3 » 1416.05 30. » » » » **/ 8 » 1 870.65 April 18. » » » » 12 / 4 » 725.90 24. » » » 18 / 4 » 1451.70 » 30. » » » » 23 /4 » 630.20 Mai 31. » » » » 25 / 5 » 2 335.55 Juni 24. » » » » 18 / G » 2 537.20 Juli 10. » » » » 3 A » 1 379.85 » 14. » » » » 8 / 7 » 972.25 August 19. » » » » n / 8 » 1015.35 * 23. » » » » 17 / s » 463.80 » 31. » » » » 24 / 8 » 768.45 Septbr. 30. » » » » 24 / 9 » 2 690.40 Oktbr. 19. » < » » 10 / 10 » 1454.30 Novbr. 18. » » » » n /ii » 1 620.50 » 30. » » » » 22 / n » i 219.55 Decbr. 14. » » » » 8 /i2 » 3 025.00 » 23. » » » » 17 / 12 » 1850.00 Kurserne paa M. stiller sig saaledes: fra og med 1. januar til og med 20. januar 89.00 » » 21. » » » » 31. » 89.i0 » » » 1. februar » » » 16. februar 89.05 » » » 17. » » » » 28. » 89.00 » » » 1. Marts » » » 24. Marts 88.90 » » » 25. » » » » 14. April 89.00.70 fra og med 15. april til og med 4. mai 89.05 » 5. mai » » » 13. juli 89.10 » » » 14. juli » » » 1. septbr 89.15 » » » 2. septbr. » » » 13. oktbr 89.10 » » » 14. oktbr. » » » 18. novbr 89.00 » » » 19. novbr. » « » 2. decbr 88.90 « » » 3. decbr. » » « 31. decbr 89.00 Karl Behrens & ko. sender S. remisse til dækning af forfaldne beløb 6 dage for forfaldstid, efter de kurser, som ifølge ovenstaaende noteringer gjælder den dag, remissen sendes. Den 31. december afsJutfes regnskabet med en saldo at overføre i ny regning å kurs 89. De ikke forfaldne beløb overføres' derefter i ny regning liver for sig å kurs 89.IV. Regnskaber over varer. Da vort varelager stadig undergaar forandringer, idet vare forraadene ved de daglige indkjøb og salg snart forøges, snart formindskes, saa er det af ligestor vigtighed for os at føre regn skab derover, som over vor pengekasse og vort mellemværende med de personer, med hvem vi staar i forbindelse. Som tidligere seet virkede indtægterne forøgende og udgifterne formindskende paa kassabeholdningen. Det samme gjælder ogsaa vore varebeboldninger. De varer, som kommer ind paa lageret, forøger varebeboldningen, de varer, som gaar ud af lageret, for mindsker varebeboldningen. Gjennem kassaregnskabet kunde vi til enhver tid paavise rigtigbeden af den forbaandenværende kontante beboldning. Ved bjælp af lignende regnskaber for varernes vedkommende vil man følgelig ogsaa til enbver tid kunne paavise rigtigbeden af de for baandenværende varebeboldninger. Vareregnskaberne er tre slags a. vareskontri (enkeltal skontro), d. e. specificerede forteg- nelser over indgaaende og udgaaende varer, ordnet saaledes, at man til enbver tid med letbed kan udfinde beboldningerne. b. yarek on ti, d. "e. regnskaber over værdi-omsætningen af de forskjellige varesorter med angivende af bvad de koster os, og bvad de udbringes til, for at vi deraf kan se, bvormeget vi bar tjent eller tabt paa dem. c. ful dstæn elige skontri, d. e. en forening af a og b.72 Sirup 23 øre 22.5 » 22.5 øre a. Var es kontr i. Disse kan være niere eller mindre om fattende, efter de flere eller færre' oplysninger, man ønsker, regn skaberne skal give. Eegnskaberne føres i regelen paa to hinanden modstaaende sider, venstre side for indgaaende varer,

koire side for udgaaende. Paa kver af siderne indrettes rubrikker for datum, leverandøren Eks. 1. Fol. 1 Indgaaet. Merke No. Fade, , ° K9ik ' 1889 kg. pris Juli 1 Modtagetpr.» Arendal« fra J. Gabrielsen, Kri- stiania I G 21/50 30 8194 14 Modtaget pr. »Argo« fra Schwann & son, » London 8 s. 101/200 100 26 256 130 34 450 Aug. 1 Bekoldning S. S. 9,s 25 729.5 For saadanne varers kvori de er inclk vedkommende, ibt, altsaa ude ude, der sælges i samme uden at sønderstykkes eller pakning. de er indkjøbt, deles, maa forskjellen mellem det indgaaede og udgaaede stykke- antal altid være lig stykkeantallet af den forhaandenvBeren.de bekoldning. Det samme gjælder vareartikler, kvis maal eller vegt ikke er underkastet forandringer; den forkaandenværende bekoldning maa ber være lig forskjellen mellem det indgaaede og udgaaede maal eller vegtkvantum. 1 Kvalitetsmerke.73 o.' 1889 Juli » » » » » eller sælgeren (paa venstre), kunden eller kjøberen (paa høire side),. merke, stykketal, maal eller vegt, pris etc. Indeholder hvert folio flere varesorter eller fiere kvaliteter af en varesort, indrettes rubrikker for hver varesort eller kvalitet. Den til disse regnskaber benyttede bog kaldes varelagerbog, magasinbog, varesJcontro eller blot sJcontro. Fol. 1. Udgaaet. I : Netto vegt Merke No. Fade i -, kg. Pris I. i. I. s. I. s. I. I. s. G-. G. G. S. G. S. G. G. S. 25 1 21/22 I 2 31/45 15 274 25 øre 2 Til A. Jullum, hersteds » V. Jordan, Sogn . . » A. Nilsen, hersteds » Karl Knudsen, Vos » Larsen&ko.,hersteds » P. Karlsen, Lyster •1 544.5 4 093 25 » 10 24 » 16 US 1 46/50 5 119 1 262 25 » 24.5 » 26 » 1354 264.5 2o (23/24) 7 \26/30j 27 » Lauritsen & søn 1 905.5 25 » ITndervegt ca. 0.3 % Beholdning 23 98 25 729.5 34450~ 22.5 » 31 130 Uoverensstemmelser mellem skontrobeholdningen og lagerbehold ningen er bevis for feilførsler eller urigtig forvaltning af lageret. For saadanne artiklers vedkommencle, der er underkastet forandringer i maal eller vegt, ved temperaturens indvirkning, fugtighed o. a., vil forskjellen mellem det ind- og udgaaecle kvan- turn ikke ganske nøiagtig vise den virkelige beholdning, idet denne enten vil være mindre eller undertiden større. I første eller undertiden større. I første tilfælde siger man, at man har svind, undervegt, undermaal paa varen, i andet tilfælde overvegt o. 1.74 Kaffe- Ogsaa her kan man eventuelt konstatere feilforsler eller urigtig forvaltning, idet man af erfaring saagodtsom bestandig vil vide, hvormeget varen ved kenliggen procentvia taber i vegt eller maal. Et usedvanligt større svind end det, man ialmincleiigked pleier at have, vil straks tildrage sig ens opmerksomhed. Vareskontroen afsluttes som kassakontoen. Den forhaanden værende, enten ifolge skontroen eller ifølge inventariet, bestemte Eks. 2. Fol 2. Indgaaet Rio Java Nettovegt sække. sække kg. Jlerke pris ISS9 Decbr. 1 Beholdning 40 3 081 H.&ko. 175 ot F. C. 225 i do. 50 3 135 li Modtaget pr. »Bergen. Ira Lenersan & L. å Z. 209 » 40 80 8 723 1890 Januar 1 Beholdning 18 1 374 H.&ko. 175 ore » do 37 2 700 F. C. 225 I detailforretninger er det hoist vanskelige, for ikke at sige noverkommeligt, at fore vareskontro, bvorfor man beller ikke det. sed saadanne forretninger maa man lade sig nøie med at optage fortegnelse over varebekoldningen. Driver man engrostorretning ved sides at sin detailfbrretning, fores kan skoritro for engrosforretningen; leveras der i stuidanne tdlfældé varer fra engrosforretningen til detailforretningen, Oliver zoon, Amsterdam. . 30 1 t |(J775 lageret. 1889 Decbr » » » » » « beholdning tilføies som sidste post paa udgangssiden og som første post paa indgangssiden i det nye regnskab. Hvis udgangssiden, efterat beholdningen er paaført, ikke stemmer med indgangssiden, saa tilføier man differencen med ordene »svind«, »undervegt«, »undermaal« paa udgangssiden, hvis denne er mindst, og »over vega el. 1. paa indgangssiden, hvis denne er mindst. Fol. 2. Udgaaet. Rio i Java ! Nettovegt| sække | sække j kg. Merke Pris 3 Til Anton Jensen, her- steds 5 384,-, H.&ko F. C. F. C. 180 øre 234 » 7 »W. Thorsen, hersteds 15 » Knud Woll 10 741 219.5 235 » 3 30 1903 L. & Z L. &Z H.&ko H.&ko 213 » 21 » A. Pettersen & søn Undervegt 4 179 » 180 > 27j » Anton Lepso 16 1 1239 » ! » detailforretningen. . 31| Beboldning if. forteg- 78 nelse 18 1374 H.&ko 175 » » j Beholdning if. forteg- 2 769 F. C. 225 » neise. 37 11 Undervegt 80 8 723 40 anførsel i engrosforretningens selvfølgelig disse gjenstand for skontro b. VarekOllti. En varekonto indrettes som alle andre konti, i lighed med kassakonto, paa et folio. Venstre side betegnes med debet, høire side med kredit. For de varer, som kommer ind paa lageret, debiteres vedkommende varekonto; for de varer, som gaar nå ai' lageret, Jcrediteres vedkommende varekonto. Debet paaføres76 alle de summer, varen koster os, indkjøbsværdien, fragt, told, de ved lagringen forbundne omkostninger, brandassurance, pakkus leie, renter, salgskurtage etc. Kredit paaføres de værdier, varen ved salget udbringes til. Endvidere kan følgende tilfælde forekomme: Har man solgt en vare for kr. 1 000 og anført dette beløb (i kredit), og man saa senere af en eller anden grund giver vedkommende kjøber en rabat af kr. 50, saa gaar det paa ingen maade an at forandre de

kr. 1 000 til kr. 950; de 50 kroner maa anfores i debet. Om vendt kvis man har kjøbt en vare for kr. 1 000 og anført dette beløb (i debet); gives der os senere en rabat af kr. 50, saa maa disse 50 kroner anfores i kredit. Ved nu at folge den ovenfor antydede fremgangsmaade, vil altsaa varekontoens debetside vise, hvad varen, eller de enkelte partier af samme, som efterhaanden er kommen ind paa lageret, med alle paaløbne omkostninger, koster os, —og kreditsiden vise, hvad vi har faaet igjen for de solgte partier. Er alt solgt, saaledes at vi ingen beholdning har igjen af varen, og vi derefter optæller debet og kredit, saa vil forskjellen mellem totalsummerne være, hvad vi har tjent eller tabt ved salget af samtlige partier. Er kredit størst, hvilket viser, at vi har faaet mere igjen for varen, end vi har betalt for den, saa har vi tjent. Er debet størst, hvilket viser, at vi har betalt mere for varen, end vi har faaet igjen, saa har vi tabt. Er saaledes totalsummen af eu varekontos debetside kr. 15 000 I første tilfælde fik vi kr. 16 500 igjen for de varer, vi havde betalt med kr. 15 000; i andet tilfælde fik vi kun kr. 17 000 igjen for de varer, vi havde betalt med kr. 20 000. Uvis hun en del af den indkomne vare er solgt, saaledes at der endnu er en større eller mindre beholdning deraf igjen paa og totalsummen af kreditsiden . ... » 16500 saa har vi tjent , ... kr 1500 Omvendt er totalsummen af en varekontos debetside kr. 20 000 og totalsummen af kreditsiden . ... » 17 000 saa kar vi tabt kr :: 1 Oi 1077 lageret, saa finder man fordelen eller tabet ved at optage fortegnelse over vareforraadene og opføre beholdningen paa kreditsiden efter den i fortegnelsen ansatte værdi. Optælles derefter debet og kredit, fremkommer fordelen eller tabet som ovenfor vist. Har vi saaledes ifølge debet indkjøbt varer for kr. 25 000 ifølge kredit solgt deraf for kr. 18 000 og ifølge fortegnelse (status) saa har vi tjent kr. 3 000 Ansættes i status beboldningen til kr. 11 000, saa vil regn- skabet vise en fordel af kr. 4 000; ansættes beholdningen til kr. 9 000, saa vil regnskabet vise en fordel af kr. 2 000. Man ser deraf, hvor vigtigt det er at iagttage nøiagtighed ved op- gjørelsen af status, fremforalt ikke vurdere varerne for høit (d. e. høiere, end hvad de samme dag i tilfælde kan sælges til; se afsnit 1). Omvendt har vi ifølge debet indkjøbt varer for kr. 30 000 ifølge kredit solgt deraf for kr. 20 000 saa har vi tabt kr. 2 000 Ved afslutningen af varekontoen, hvilket i regelen sker en gang om aaret, samtidig med at man opgjør sin status, anføres, som ovenfor antydet, værdien af varebeholdningen (hvis der da er nogen'beholdning) i kredit; derefter udregnes fordelen eller tabet. Er kredit størst, anføres forskjellen (fordelen) paa debetsiden. Er debet størst, anføres forskjellen (tabet) paa kreditsiden. Kontoen vil derefter i begge tilfælde balancere. Ved aabningen af det nye regnskab nedføres beholdningen som første post paa debetsiden. Fordelen eller tabet nedføres ikke, da denne eller dette kun vedkommer den forløbne, afsluttede forretningsperiode. en beholdning af « 10 000 » 28 000 og ifølge status-opgjøret en beholdning af » 8 000 » 2o 00078 Kaffe- 13 795 50 3 108 10 44 85 784 47 47 96 3 00 204 34 17 988 22 8 634 75 Eks. 3. Fol. 1 Debet 1889 December 1 17 An saldo V. 2 2 » if. faktura fra Lenersan & zoon, Amsterdam F. 29 » » fragt af 30 sække pr. »Bergen« Kb. 94 » » told af 1 922.72 kg. å 40 ore -f 2 % Ktkt. 15 » » » assurance og renter Kalk. 10 » » » transport i Kb. 94 » » » fordel 31 » 1890 Januar I 1 An saldo Varekontoernes antal kan rette sig efter forretningens natur, art eller omfang, men ogsaa være afhængig af vedkommende forretningsmands forgodtbefindende, af den større eller mindre interesse, han har af at se forretningen efter i detail] erne. Han kan føre konto over hver enkelt varesort, og han kan samle flere eller alle varesorter under en konto (diverse varekonto eller general varekonto). Jo flere konti han fører, desto dy bere indblik vil han faa i forretningens gang. En konto for samtlige varer benyttes i detailforretninger. Drives der detailforretning ved siden af engrosforretningen, an føres de varer, som leveres fra engroslageret til butikken, i kredit paa engrosforretningens varekonti og i debet paa detailforretningens konto, der gaar under navn af «butikkens konto«, detailforret ningens konto« o. 1., og føres som regnskabet over en enkelt vare: debetsiden paaføres værdien af alle de til butikken leverede og indkjøbte varer, alle ved detailforretningens drift for- 1 V. vareskontroen, hvortil lienvises. F. = faktura; 29 = faktura nummeret. Kb. = kassabogen, hvortil henvises. Ktkt. = kontokurantbog,79 onto 1889 'ecember » » » Fol. 1. (konf. eks. 2, pag. 74 og 75). Kredit. 3 Pr. Anton Jensen mod kontant. . Kb. 88 7 »W. Thorsen pr. 3/m. k j Ktkt. 25 15 » Knud Woll mod kontant. .. . Kb. 93 692 10 1733J94 515:83 21 » A. Pettersen & søn mod 3/m. veksel 4 053 39 2 217 81 27 » Anton Lepsø mod 3/m. veksel 140 40 31 » detailforretningen j » saldo ifølge vareskontro | V. 2. 8 634 75 17 988122 bundne omkostninger, leie, lønninger til butikpersonalet etc,; Icreditsiden paaføres de summer, som kommer ind ved det daglige kontante salg, deri indbefattet kontante indbetalinger for varer, der er leveret paa henstand (se afsnit VI), endvidere de varer, som leveres til

nusholdningen, og som i regelen indføres i en dertil indrettet bog, der optælles ved hver maaneds udgang. Ved afslutningen af butikkens konto findes fordelen eller tabet som ved en almindelig varekonto; man opfører i kredit værdien af den ifølge fortegnelse forhaandenværende vare beholdning, samt summen af alle udestaaende tilgodehav ender, reduceret med en større eller mindre procent (konfr. afsnit I); debet og kredit optælles, fordelen eller tabet tilføies, og kontoen balan cerer. Ved aabningen af det nye regnskab nedføres saavel vare beboldningen som den reducerede sum af de udestaaende fordringer. Som butikken, saaledes bebandles enhver anden særskilt gren af bovedforretningen. hvor toldkammeret er opført som kreditor for tolden. Kalk. kalkula tionsbog.80 Fol. 1 1889 Decbr, y> » » » 1890 Januar Ka kr. | ! 13 795 3 108 44 784 47 3 204 17 988 ! 8 634 Drives der ved siden af butikforretningen ogsaa bageri, som ofte er tilfældet paa landet, saa kan man føre særskilt konto for bageriet. Denne konto debiteres for de til bagningen benyttede varer (mel, sukker etc), som, hvis de leveres fra butikken, kredi teres denne sidste, — endviclere for brænde, lønninger og iøvrigt alle ved driften forbundne omkostninger. Derimod krediteres kontoen for det leverede brød, værdsat efter en vis pris; gaar hele brødleverancen gjennem butikken, blir denne konto altid debitor ligeoverfor bageriet, som blir kreditor. Eks. 4. Debet Kalk. .: Rio Bække Java sække Netto- , r , , Merke vegt ; pris i! An saldo 40 3 081 3 735 H.&ko F. C. 175 50 225 17 » modtaget pr. » Bergen « : if. faktura fra Lenersan&zoon » fra gt af 30 s ække 30 1907 L.&Z. F. 29 » pr. »Bergen. . . told af 1 922.72 Kb. 94 209 » kg. å 40 øre -4- 2 % Ktkt.ls » » assurance og renter !Kalk.lo Kb. 94 » transport » fordel . . » 31 40 80 8 723 1 An saldo 1 374 H.&ko. 18 175 37 2 769 : F. C. 225 » » »81 to 889 ;br. * Paa samme maade kan der føres regnskab over et møllebrug, en fabrikvirksomhed o. lign., når dette eller denne fremtræder som gren af den egentlige forretning. Om detailforretninger se mere afsnit Yl. c Forening af vareskontro og varekonto. Dette kan kun ske ved engrosforretninger og helst, naar det kun gjælder en enkelt varesort. Med henvisning til kvad der er forklaret under a og b, vil følgende eks. være tilstrækkelig til belysning af, hvorledes en fuldsfcændig skontro føres. (konfr eks. 2 pag. 74 og eks. 3 pag. 78 og 79) Kredit oo Pr. Anton Jensen mod kontant. . 6 » W. Thorsen pr. o/m. k. 15 » Knud Woll m/k. » A. Pettersen & 21 søn 3/m. veksel Qndervegt 27 » Anton Lepsø , » detailforretnin- » gen 31 » saldo if, forteg- nelse » saldo if. forteg- » nelse Undervegt H. Th. Madsen: Om status Fol. 1.82 Opgaver. 1. Juni 5. Modtaget pr. »Argo« fra Sclrwann & son, London, ifølge faktura 20 kasser the, merket S. S. no. 1/20. Nettovegt 10 kg. pr. kasse. Kalkulationspris kr. 3.47.4 pr. kg. Fakturabeløbet er kr. 356.38; fragt kr. 5.44; told & havnepenge kr. 319.ei; assurance, renter og arbeidspenge kr. 13.03. » 7. Solgt mod kontant til B. Rud no. 1/5 5 kasser å 10 kg. netto å kr. 4.25 pr. kg. » 8. Sendt til Karl Andersen, Tronclbjem, no. 6/10 5 kasser ålO kg. netto å kr. 4.50 pr. kg. » 11. Solgt mod kontant til P. Jensen no. 15 1 kasse å 10 kg. netto å kr. 5.00 pr. kg. s> 13. Solgt til Karl Pettersen pr. 4/m. k. no. 16/20 5 kasser å 10 kg. netto å kr. 4.75 pr. kg. » 21. Solgt mod kontant til Petter Olsen no. 11/12 2 kasser å 10 kg. netto å kr. 5.00 pr. kg. » 25. Solgt mod kontant til R. Borch no. 13/14 2 kas- ser å 10 kg. netto å kr. 5.00 pr. kg. » 30. Afsluttes. Begnskabet føres som vareskontro, varekonto og fold stændig skontro. 2. Januar 1. Beholdning at JavaJjaffe, 50 sække, merket V. 0., netto 3 175 kg. å kr. 2.25. » 3. Sendt til Karl Mtiller, Drammen, pr. toget 8 sække, netto 507 kg. å kr. 2.35. » 5. Sendt til B. Borch, Drammen, pr. toget 5 sække, netto 315.5 kg. å kr. 2.40. » 7. Modtaget pr. S./S. » Nornen* fra K. Meyer & ko., London, merket K. M., 40 sække, netto 2 392 kg. (kalkulationspris 203 øre pr. kg.). Fakturabeløb kr. 3 827.04, told af 2 375 kg. å 40 ore -4- 2 %, kr. 969.34. » 8. Solgt til Pettersen & son pr. 3/m. k. 10 sække, merket K. M., 594 kg. å kr. 2.28.83 Januar 9. Betalt fragt af 40 sække pr. » Nornen « kr. 37.23. Asstirance og arbeidspenge ifølge kalkulations bogen kr. 14.50. » 11. Soigt af merket K. M. til A. Jordan mod kon tant 4 sække, netto 238.5 kg. å 2.35. » 18. Solgt af merket V. 0. til B. Andersen 15 sække, netto 951.5 kg. å 2.32 pr. kontant. » 27. Solgt resten af merket V. 0. til P. Pettersen & Krogh, 22 sække, netto 1 383 kg. å 2.30 mod 3/m. veksel. Undervegt paa merket V. 0. 18 kg. » 31. Af sluttes. B,egnskabet føres som vareskontro, varekonto og fald stændig skontro. 3. Januar 1. Belioldning ifølge fortegnelse Parinsukker, hollandsk, 15 fade no. 101/115 merket B. L., brutto 4 005 kg., tara 255 kalkpr. 72 øre pr. kg., engelsk, 100 fade no. 1/100, merket B. PL, brutto 31 015 kg., tara 2 016 kg., kalkpr. 67.1 øre pr. kg, » '3. Solgt til G. Næss 10 fade holl, no. 101/110, brutto 2 675 kg., tara 172 kg., å 75 øre pr. kg. pr. 3/m. k. » 4. Solgt til U. Johnsen 2 fade engelsk no. 1/2, brutto 618 kg., tara 43 kg., å 70 øre pr. kg. pr. kontant. » 5. Kjøbt af Bjørseth & ko. 20 fade holl. farin no. 51/70, merket K. P., brutto 5 356 kg., tara 356 kg., å 70 øre pr. kg. mod 3/m. akcept » 6. Solgt til Adolf Hansen 4 fade holl. B. L. no. 111/114,

brutto 1 064 kg., tara 68 kg., å 75 øre pr. kontant. » 9. Leveret til detailforretningen 1 fad engelsk no. 3, brutto 308 kg., tara 21 kg. å 70 øre. » 11. Solgt mod kontant til Bernt Olsen 1 fad holl. B. L. no. 115, brutto 265 kg., tara 18 kg., å 76 øre.84 Januarls. Solgt pr. B/m. k. 10 fade engelsk, no. 4/13, brutto 3 080 kg., tara 201 kg., å 70 øre til Wollert Jansen. » 20. Solgt til A. Jensen 2 fade hott., no. 51/52, merket K. P., brutto 535 kg , tara 35 kg., å 76 ore pr. kontant. » 22. Solgt til P. Olsen 8 fade engelsk, no. 14 21, brutto 2 479 kg., tara 163 kg., å 68 øre pr. kontant. 23. Kjøbt af T. Koren & ko. 10 fade holl, no. 161/1 iO, merket K. K., brutto 2 677 kg., tara 172 kg., å 72 øre pr. 3/m. » 26. Solgt til W. Paulsen pr. kontant 10 fade engelsk, no. 22/31, brutto 3 069 kg., tara 198 kg., å 68 øre. 28. Solgt mod 3/m. veksel til Anders Olsen 15 fade holl., merket K. P., no. 53/67, brutto 1005 kg., tara 255 kg., og 5 fade holl., merket K, K., no. 161/165, brutto 1 338 kg., tara 86 kg., begge dele å 73 øre pr. kg. » 30. Solgt til Knud Bing pr. kontant 4 fade engelsk, no. 32/35, brutto 1 236 kg., tara 79 kg., å 67 ore. » 31. Leveret til detailforretningen 1 fad hollandsk, merket K. K, no. 166, brutto 268 kg., tara 17 kg., å 73 øre. » » Af sluttes. Kegnskabet føres som vareskontro, varekonto og fuld stændig skontro.v Eegnskaber oyer veksler, mobilier, immo bilier, samt akceptgjæld, fast gjæld eller pantegjæld etc. Disse regnskaber føres paa samme maade som de i foregaaende afsnit forklarede. For vekslerne oprettes vekselkonto. Denne kontos debet side paaføres alle de veksler, som vi modtager for solgte varer, for tilgodebavender, eller som vi Jrjøber (seiv diskonterer") 1. Naar vi modtager indfrielse, anføres beløbet paa kontoens kreditside. Diskonterer vi en veksel, d. v. s. sælger den eller laaner penge paa den mod at betale forskuds rente fra den dag, vi mod tager pengene, til den dag, vekslen forfalder, saa anføres det fulde vekselbeløb paa kontoens kreditside. Ved afslutningen af kontoen skal saldoen være lig summen af de i portefeuille værende veksler; denne saldo fremkommer ikke, hvis man i kredit opfører vekselbeløbet minus diskontoen. 1 For udenlandske veksler oprettes særskilte kontoer, der be handles som personkonti med fremmed mynt (se pag. 60, 64 og 65). Vekselkontoen kan indeholde rubrikker for posteringsdatum, navnet paa betaleren, d. e. den person, som har forpligtet sig ved vekslen, endvidere forfaldsdag og sum. For mobilier og immobilier oprettes særskilte kontoer; for indbo indholiortfo, for handelsredskaber utensilielwuto eller Jconto over handehinventarium, butiJcinventarium etc.; for faste eiendele oprettes konti under navn af eiendomsJcemto, gaardJconto, Jconto over eiendommen no. i det og det strøg el. lign. Debetsiden i disse regnskaber paaføres den værdi, eiendelene er ansat til ifølge status, endvidere alle paaløbende omkostninger, 1 Paa kassakonto anføres det fulde vekselbeløb til indtægt og diskon toen til udgift, ligesom, nåar vi kjøber en veksel (d. v. s. seiv diskon terer), det fulde vekselbeløb føres til udgift og diskontoen til indtægt.86 som reparationer, skatter og andre afgifter, brandassurance, renter etc; ligedan, hvia eiendelene forøges ved kjøb, debiteres regn skaberne for dette; derimod krediteres de for de summer, som ind kommer ved salg eller indvindes ved bortleie etc. Ved afslutningen anfores i kredit den værdi, eiendelene er ansat til ifølge status, derefter udregnes fordelen eller tabet, der paaføres den side, som er mindst, i liglied med hvad der blev gjort ved afslutningen af varekontoerne. Første post paa debet siden i det nye regnskab er den værdi, eiendelene opfortes til ifølge status. For akcepterne oprettes akceptkonto. Akceptkontoen er regn skabet over de vekselforpligtelser, som vi kommer at staa i til andre; den svarer til kontoen over diverse kreditorer, «forsaavidt som der bag akcepterne staar personer, til kvern vi staar i skyld forhold; da imidlertid en veksel ved overdragelse kan skifte eier mand, saa vil i regelen vore vekselkreditorer være os übekjendte, indtil det øieblik, vi indfrir forpligtelserne. Kontoens kreditside paaføres de paa os trukne og af os til betaling antagne veksler [trattaer), samt de af os seiv udstedte egne-veksler. Debetsiden paaføres de summer, som vi indfrir af de paa kreditsiden opforte akcepterte trattaer og egne veksler. For akcepter i fremmede myntsorter er det bedst at oprette særskilte konti, der behandles som personkonti med frem med mynt (se pag. 60, 64 og do). For fast gjæld oprettes pantegjældskonto, i det tilfælde kre ditor har pant i vore eiendele for det belob, vi skylder ham; istedetfor pantegjældskonto kan man ogsaa benytte vedkomme nde persons, banks eller indretnings nava. Kontoen krediteres for, hvad vi ifølge status skylder, ibe regnet übetalte renter, og debiteres for disse renter, nåar vi betaler dem, men hun for de i status opførte renter; renter udenfor disse hører ikke her hen. Har vi laant penge af en person eller bank mod vekselobligation med kautionister, oprettes enten konto for vedk. person eller bank, eller ogsaa vekselobiigatiouskot/to. Denne konto krediteres for de laante penge og debiteres for afdrag.VI. Enkel bogførsel. Hensigten med det kidindtil fremstillede var den at vise, kvorledes de enkelte regnskaber ialmindelighed ser ud,

føres og afsluttes, og dernæst at skaffe tilveie et matriale, ved hjælp af kvilket man kan kave en slags kontrol med forvaltningen af sine eiendele. Den simpleste og mest enkle bogførsel bestaar i at føre de regnskaber, som er nødvendige, for at jeg en gang kvert aar kan optage status over aktiva og passiva og derved undersøge mine formuesomstændigkeder. Disse nødvendige regnskaber er person regnskaberne, der udviser, kvad jeg kar tilgode af andre, og kvad jeg skylder. Regnskaber over kontanter, varer o. a. er ikke nødvendige af kensyn til status; disse eiendele er i min umiddelbare be siddelse og kan direkte optælles, vurderes og anføres i status. Naar jeg alligevel forer regnskaber derover, saa er det mest af kensyn til den ovenfor omtalte kontrol, kvorved jeg ogsaa sam tidig kan konstatere rigtigkeden af de forkaandenværende bebold ninger eller af de værdier, som jeg kar opført i status. Dette er udvidet enkel bogførsel. I tillægsloven til den norske konkurslov, loven af 3. juni 1874 § 5, keder det blandt andet, at kvis ens virksomked er »übe tydelig og af ringe omfang, er det tilstrækkeligt, at der føres kassabog og en bog over gjæld og tilgodekavender. ...... Kassaregnskabet bliver saaledes det første led, som knyttes til personregnskaberne.88 Da der i en forretning daglig forekomnier en hel del poster, som man enten ikke kar tid til eller ikke straks ønsker at ind føre i regnskabsbøgerne, saa er det almindeligt til støtte for hu kommelsen at opføre disse i en særskilt bog, som man kalder kladde, notisbog, primanota o. lign. Denne bog kan indrettes paa mange maader; den kan være idinjeret og føres ret og siet som notisbog; den kan være ind rettet med rubrikker og føres paa en mere eller mindre ordnet maade (se pag. 90 og 95). Driver man butikforretning, er det nødvendigt ved siden af kladdebogen at føre særskilte regnskaber for de kuncler, der faar varer i butikken paa kontrabog, som det heder. Disse regnskaber indføres i en bog, som man kalder butikriskontroen. Det første trin a f enkel bogforseJ bestaar i at fore a. Status b. Kontobog, d. e. bog over gjæld eller tilgodehavender. Som biboger og matriale ved denne bogførsel anvendes: 1. Kassabog, hvori enhver kontant indbetaling eller udbeta ling anføres. 2. Kladde, hvori alle mulige forretningsnotiser kan indføres, saaledes kjøb og salg, fakturaer over afsendte og modtagne varer, notiser om modtagne veksler og leverede akcepter ete. Indføres de udgaaende fakturaer i en særskilt bog (faktura bog), udelades disse i kladden, idet fakturabogen isaafald er statter kladden for de herhenhørende notisers vedkommende. Det samme er tilfældet med indgaaende fakturaer, nåar man til disse har faktummappe 3. Eventuelt butikriskontro. Denne bog fores, som tid ligere sagt, ved siden af kladden. Straks en riskontrokunde ekspederes, indføres de leverede varer paa vedkommende kundes konto; i regelen specificeres varerne og tillægges summen af de tidligere leverede, saaledes at man til enhver tid kan se, hvormeget vedkommende skylder. Hver gang der sker en indbetaling, fradrages denne det skyldige beløb og nedlægges udenvidere i butikkassen, hvorefter den bliver ind-89 ført i kassabogen sammen med, hvad der i dagens løb er solgt for i butikken. Ved optagelsen af status gjør man uddrag af butik riskontroen. Summen af disse y>diverse tilgodehav ender « • visse procent for y>uerholdelige« paaføres statusopgjøret helst under afdelingen -»varer i butikken*, men ogsaa under af delingen »ndestaaendc fordringer «. Det første er dog det greieste, især hvis man fører egen konto over butikken. Det andet trin bestaar i at føre a. Status. b. Kont o b o g c. Varesk o n t r o. Bihøger som ovenfor. Ved udelukkende butikforretninger falder vareskontroen bort, og dette trin sammen med første trin. Det tredje trin bestaar i at føre a. Status. b. Hovedbog, d. e. kontobog over gjæld og tilgodebavender,. samt f celles konto over alle varer, saavel de paa lageret, som de i butikken, og endvidere konti over de enkelte faste og rørlige eiendele. Ogsaa med dette trin kan forbindes vnreskonlro for engros forretningers vedkommende. Som bibøger anvendes: 1. Kass ab og. Ved indførselen her bør gjerne den konto,, som skal debiteres eller krediteres, sættes i spidsen af teksten. 2. Memorial eller journal, 1 hvori alle de poster fra kladde bogen (fakturabogen, fakturamappen), der bliver gjenstand for indførsel i hovedbogen, samles og ordnes under debitor og kreditor. Debitor betegnes med Pr. og sættes først; kreditor betegnes med An og sættes under (se pag. 105). 3. Eventuelt butikris k o n t r o. 1 Memorial, crindringsbog, afmemoria, hukommelse. Journal, dag bog, af jour, dag.90 Det fjerde trin bestaar i at føre a. Sta tu s. b. Ho ved bog, cl. e. kontobog over gjælcl og tilgodebavender og konto over Uver enkelt varesort og liver enkelt eiendel, samt i tilfælde særskilt konto for butikken. Saafremt man paa varekontoen ikke anfører kvantum, altsaa forener varekonto og vareskontro, føres endvidere c. Vareskontro. Bibøger som ovenfor. Til belysning beraf tjener følgende eksempel, udført efter 1. og 3. trin. Forretningsnotiser. N. Norem driver en-gros- og en-detailforretning og bar den 31. december 1889 opgjort sin status, hvorefter ban eier i kontanter kr. 250 so, paa kassafolio i Kreditbanken kr. 1 730. 00, i varer:

paa lageret 5 000 kg. byg å kr. 10.00 pr. 100 kg. 100 maal salt å kr. 2.50 pr. maal, i butikken ifølge fortegnelse kr. 3 400. 00, endvidere fordring paa P. Knudsen, Voss kr. 530. 00, og diverse tilgodebavender ifølge butikriskontroen kr. 508.60, bvilket beløb fradrages 25 % som uerboldeligt med kr. 127.15, indbo kr. 2 000 -f- 10 % for slitage, samt butik- og gaards- inventarium for kr. 1 000 10 °/o. Hans gjæld bestaar i en vekselobligation pr. 15 / i til Bergens Sparebank kr. 2 000, samt løbende til Peder Olsen bersteds kr. 94.60. Januar 2. Merk: Salg af varer, der indføres direkte i butik riskontroen, holdes udenfor her. » » Solgt til B. Pedersen 10 maal salt å 3.00 pr. 3/m. k. » » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 85.00. » 3. Sendt til P. Knudsen, Voss 200 kg. byg a kr. 11. 00, fragt beraf kr. 1.-20 betalt kontant. » » Kontant til busboldningen kr. 30.00.91 Januar 3. Solgt til B. Olaussen 20 maal salt å kr. 2.90 mod kontant, se under 4. januar. » » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 94.00. » 4. Betalt til Peder Olsen kontant kr. 50.00. » Modtaget af B. Olaussen kr. 58.00 kontant for det igaar solgte salt. » » Kjøbt af H. Kolderup hersteds varer til butikken ifølge nota kr. 124.00 pr. 3/m. k. » » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 65.00 5. do. » » 6. do.' » » do. » » 55.00. do. » » 59.00. » » 8. Kjøbt af Peder Olsen diverse varer til butikken ifølge nota kr. 68.50 pr. 3/m. k. » » Betalt assurancepræmie for det assurerede indbo kr. 2 000 i V 2 aar å 6 %o p. a. kr. 6.00. » » Betalt lønninger kr. 30.00, » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 61.00. 9. Modtaget i bankobrev fra P. Knudsen, Voss kr. 300. » Indsat paa folio i Kreditbanken kr. 600.00. y> » » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 54.00. » \ 10. Kjøbt diverse varer til Butikken af B. Pedersen for kr. 153.00 pr. 3/m. k. » » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 76.00. 11. Solgt til O. Olsen 10 maal salt å kr. 3.00 pr. kontant. » Modtaget af 0. Olsen kr. 30.00 for det solgte salt. » Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 44.00. » » » » 12. do. » » 13. do. » » do. » » 58.00. do. » » 66.00. » » 15. Betalt afdrag paa vekselobligation til Bergens Spare- bank kr. 200.00, samt 4/mdrs. diskonto af restbeløbet, kr. 1800.00, å 5 % p. a. kr. 30.00. » Leveret varer if. liusholdningsbogen fra 1 /i til 10 / i for » kr. 84.50. 16. Indkommet ved salg i butikken etc. kr. 82.00 » Yarebeholdningen er idag befunden at være: » »92 paa lageret: 4 780 kg. byg å kr. 10.00 pr. 100 kg. 59.5 maal salt å kr. 2.50 pr. maal i butikken: ing. fortegnelse for kr. 3 250.00. Endvidere haves udestaaende ifølge butikriskontroen Indboet har idag en værdi af kr. 1 800 -f- 1 % og butik- og gaardsinventariet en værdi af kr. 900 1 %. Det første, man nu gjør, er at opstille status og indføre denne i kontobogen eller en særskilt bog. Derefter aabner man regnskaber i kontobogen for de i status opførte debitorer og kreditorer. I status' og kontobogens henvisningsrubrikker noteres folioet eller paginaet i den bog, hvor posten indføres, eller hvor den skriver sig fra. Naar saa endelig kassaregnskabet er aabnet i kassabogen, indføres efterhaanden alt, hvad der passerer i vor forretning, enten direkte i kassabogen, hvis det gjælder kontanter, eller ogsaa direkte i kladdebogen eller butikriskontroen. Indfører man en kontantpost i kladden, der samtidig eller senere bliver indført i kassabogen, henvises i kladdebogen til vedk. folio i kassen (se posterne under 3., 4. og 11. januar). Fra kassabogen eller kladdebogen overføres efterhaanden eller naarsomhelst alle poster, hvorved skyle/forhold opstaar, 1 paa ved kommende debitors eller kreditors konto i kontobogen; for hver ny debitor eller kreditor oprettes særskilt konto. I kontobogens henvisningsrubrik anføres kassafolioet eller paginaet i kladden; i de sidstnævnte bøger anføres folioet i kontobogen. 1 For kladdens vedkommende dog ikke de poster, som straks eller inden nogle faa dage bliver indført i kassabogen, f. eks. posterne under 3. og 11. Januar og for kasse>is vedkommende poster, som bliver at indføre fra kladdebogen, f. eks. post under 3. januar: fragt kr. l.jto. kr. 485. 50, hvoraf 25 % usikkert.93 Forøvrigt iagttager man følgende en post, som staar anført paa kassabogens indtægtsside (debetside), indføres i Jcontobogen paa vedk. persons kreditside: altsaa fra tiebet i hassett gaar posten over til li i' r di f i Uontobogen* Omvendt føres en post, som staar anført paa kassabogens ud giftsside (kreditside), over paa vedk. persons debetside i Jconto bogen: altsaa fra lii'<-f(ii i hassen gaar posten over til tlebel i Hontobogen* Por kladdens vedkommende indføres en solfjt eller le- Veret (ttfsendtj vare eller lign. paa vedk. kjøbers eller modtagers debetside i Jcontobogen, og en tijøbt eller HtOfHtiget vare el. lign. paa vedk. sælgers eller leverandørs hreilitside i Jcontobogen. Konfr. iøvrigt afsnit 111.94 Pag. 1. Status opgjort 31. december 1889 Aktiva. Kassabekoldning. Ktb 1 Paa kassafolio i Kreditbanken Varer paa lageret: 5 000 kg. byg å kr. 10.00 100 rnaal salt å kr. 2.50 Varer i butikken if. specialfortegn.. . Diverse tilgodehavender if. butikri- Udestaaende fordringer: P. Knudsen, Voss . . Ktb 2 Mobilier Summen af aktiva Passiva. Ktb 3 Bergens Sparebank mod vekselobliga tion pr. 10 / i Peder Olsen, hersteds 4 Summen af passiva Beregning af nettoformuen. Summen af aktiva . Summen af passiva

Nettoformuen pr. 31. december Eigtigheden af foranstaaende status Bergen den 31. december 1889. 0. Xorem. skontroen kr. 508.60 4- 25 °/o » 127.15 Indbo kr. 2 000 -r- 10 % for slitage » 200 qqq qq Butik- og gaardsinven tarium kr. 1 000 10 % for slitage . . » 10095 ibo Kladdebog. Januar 1890. Anf. kontb. 5 2 Solgt til B. Pedersen, hersteds 10 maal salt å kr. 0.00 pr. 3/m. kredit 3000 3 I Sendt til P, Knudsen, Voss Anf. konib. 2 200 kg. byg å kr. 11.00 fragt heraf betalt kontant med 22,00 23 20 Anf. i 3 Solgt til B. Olaussen kassab. 1 20 maal salt å kr. 2.90 pr. kontant 5800 Anf. 4 i Kjøbt af H. Kolderup, hersteds kontb. 6 diverse varer til butikken diverse varer til butikken if. nota pr. 3/m k. 124 00 Anf. i 8 j Kjøbt af Peder Olsen kontb. 4 I diverse varer til diverse varer til butikken if. nota pr. 3/m k. 68150 Anf. 10 Kjøbt af B. Pedersen kontb. 5 diverse varer til butikken if. nota pr. 3/m. k. 15300 Anf. kassab. 1 11 Solgt til O. Olsen 10 maal salt å 3.00 pr. kontant 30100 Anf. 15 Leveret varer til husboldningen fra Vi til 15 / i i hushb. 8415096 Kassa- Januar 25050 8500 94!00 58,00 6500 5500 5900 6100 300'00 5400 76 ! 00 3000 4400 58|00 66|00 82100 1437[50 490130 Fol. 1. 1 An saldo fra forrige maaned » salg i butikken etc 2 3 » » - do. » » for 20 maal salt å 2.90 til B. Olaussen » salg i butikken etc Kld. "I i » 5 » » - do. » 6 » » - do. » 8 » » - do. » » P. Knudsen, Voss pr. post » salg i butikken etc Ktb. 2 9 » 10 » » - do. » 11 » for 10 maal salt å kr. 3.00 til 0. Olsen » salg i butikken etc Kld. 1 » 12 » » - • do. » » » - do. » 13 15 » » - do. » 1(5 An saldo fra igaar Debet (= indtægter).97 1 Fol. 1. 890 (Udgifter Pr. fragt af 200 kg. byg til P. Knudsen, Voss » husboldnmgen Kld. 1 120 Hushb. 3000 Ktb. 4 50 00 600 30;00 » kassafolio i Kreditb., indsat Ktb. 1 Ktb. 3 600'00 » Bergens Sparebank, afdrag paa vekselobligationen » 4/mdrs. diskonto af restbeløbet kr. 1 800 å 20000 H. Th. Madsen: Ora status og det enkle bogholdeci. » 4 8 » 3 bog =) Kredit. » Peder Olsen » assurancepr. a£ indbo kr. 2 000 i V-2 aar å 6 %o p. a » lønninger 9 1598 Konto- 53000 Fol. 1. 2. P . Knudsen Debet, 1890 Januar An saldo fra f. aar . » varer if. faktura. S. 1 1 3 Kld. 1 Debet. Kassa folie i 1890 1 9 16 S. 1 Kb. 1 1 730 00 » 600 00 2 330 00 T J annar 2 330 0099 bog. Voss. 1890 Januar » Fol. 1. Bergens Kreditbank Kredit. 2. Kredit. 9 i Pr. kontant pr. post 151 » saldo Kb. 1 300 00 253 20 553 20 3. xovyj Januar 15 Pr. saldo 2 330 00 12 330 00 Spare bank. Kredit. 1890 Januar I 1 \ Pr. saldo fra f S. 1 2 000 00 2 000 00 •Januar 10 Pr. saldo 1800 00100 4 Peder Olsen Debet, 1890 Januar 4 An kontant Kb. 1 2 15 An 10 maal salt å 3.00 pr. 3/m Kld. 1 Januar 50 00101 1890 4 herst e d s. Kredit 1890 S. 1 ! Kld. 1 Januar I 1 Pr. saldo fra f. aar 94'60 8 i » div. varer if. nota pr. 3/m. 68.50 16310 Januar 116 Pr. saldo 11310 5. 6. hersteds. Kredit Pr. diverse varer if. nota pr. 3/m. Kld. 1 124 00 Januar 4 ! Januar i 16 Pr. saldo 12400102 oi O 0 iQ 3 O 'O O CC 0 as Cl 0 ! «*< T—1 ci 0 0 CO CC CO LO) O CS os CO 10 lC 0 Ph TJH CO es CS Ol CD 1© CS 0 CS [-r—I 0 0 O 10 O 0 O O 0 0 0 0 0 CO 1 O 0 O H _o — — 00 0 0 "* CS rH O co -* c- 0 LO 0 00 OS O r^ CS CS T-t -M co r~ 00 00 tH i—1 rj. ; CC 1—1 T—i 0 0 _ 0 F _. s tå ci X "U =. c K* > iri r-i c x O OS •43 *00 x CS 0 I—1 O M 73 — H co TH OS ci cS Pi ci r* J£ cS O p fl ~ B CD IO I fl a CS o os •!• QQ 00 1—1 u ci P eo fl Z=3 i—a O (- ® C> e<3 id O " T-l O 3 i > "> c> " OO fl CD O A! , ci - - i i - e) f • - rj cro 1 -i- > ! P > CC Ph tH Ph O ; § t»b'r 4. j •- ; c; i i T • c: J£ c Pl £; [5: cp F M CS O 'E • c a) 0 It f_l a3 [> • IrX ir5 °- t: CD G 3 '5 I it 7: 33 ,2 CD . f 1 b£ c> ne' m t H qp 1 a c - -5 3 I 1 _fl p r f. c c l i 5 JD 5? S - | £ 3 © 2 F1 CD a3 a 1 0 c 3 -O ? < O bjD i <£ a3 l JD CD "-1-«. r--t 1 es 1 C "i 3 3 c] i 3 P CD ~ I C r 3 .4 0 > f fl £ < <+H 4 Ti F Ph S3 cd r" "1 0 kassa r paa r^ H <3 a 3 3 Pl CD CS cS 1* - 1 • 3 i Uh c : r- l-i < rc * P 1 r- (73 c p CD 2 -2 ©) CD [O 03 CD a ! 00 b£ a 0l ci f- CD ri2 t-t T, 03. ci cS T3 O O C ts1pM> P5 P S PP P- i PP l-M T—1 Oi CO H lO CO r£! rC3 „ +3 4-3 +3 * N1 1*1 M103 lO IO >o IO co CO 00 i IO LO IO CM CM <* -t cx> 30 co CX VO CM r> l> t» IO c iO o a -tf T- l CO iO »o O I t- -* CD o c\C t- T-l O c i— 1 <£5 H £ O CM t- T— 6 • . CD rf +i fl a rf CC CD fl CD ' r-5 U IO o 1—1 fl U CD A C4 »* CD a +3 CD CD o +2 rf fc-l CD rfl fl fl CD |Z5 bjC 43 m CD u o fl tJ o CD fl «H CD bJD o CD o CD CD CD CD LC CC fl rf •i-a IO* W pq r~V «8 u T- 1 *- 5 co _^P <4h nfl a i T0 . pj rf fl '5 rc Jh en fl CD CD rfl _bp CD i F & b£ fl Fl 'fl CD fl fl bfl CD pq i a o "+= F5 = | f R rfl bD a> i .£ „o æ | £ C 1 *tf £5 E3 -£ ; c3 a) <D , y2 a2 5zi}z * ! *104 Efter 3. trin opretter man, som tidligere ant} T det, fællesregn skab over varerne, saavel butikvarerne som varerne paa lageret. Man kan kalde dette regnskab »Varelo)ifo«, ?>Generalvarekonto« x eller, kvis man driver udelukkencle detailforretning, » Butikken*. I alle tilfælde paafører man denne kontos debetside alle kjøbte (modtagne) varers værdi, alle de ved forretningens drift forbundne udgifter og omkostninger, saasom leie af butik- og lagerrum, lønninger, fragt, told, transport etc, endvidere renter af laante penge (f. eks. den under 15. januar til Bergens Spare bank udbetalte diskonto), porto og telegramudlæg o. s. v., konfr. pag. 75 og 79. Kreditsiden paaføres alt kvad der sælges for

mod kontant, saavel fra butikken som fra lageret, ligesaa alt kvad der sælges for paa kredit fra lageret, videre kvad der leveres til hus koldningen o. s. v., konf. pag. 79. Om afslutning, se pag. 79. For mobilierne oprettes Indbokonto og UtensilieJconto. Konfr. afsnit V. Indførselen i liovedbogen gaar for sig paa samme maade som indførselen i kontobogen. Staar der i memorialen Pr. foran en konto, føres belobet med tekst ind paa kontoens debetside. Staar der i memorialen An foran en konto, føres belobet med tekst ind paa kontoens Jcreditside. Det samme gjælder kassaposterne. Forøvrigt indføres i kovedbogen: fra memorialen alle poster med undtagelse af saadanne, der straks eller inden kort tid anføres i kassabogen, fra kassabogen alle poster med undtagelse af kvad der udbetales til kuskoldningen.•s 105 Memorial. Pag. 1 Januar 1890. Hovdb. 5 2 i Pr. B. Pedersen, hersteds H. 9. : An varekonto 10 maal salt å kr. 3.00 pr. 3/m. kredit. . 3o;oo H. 2 i 3 Pr. P. Knudsen, Voss H. 9 : An varekonto sendt ham 200 kg. byg å kr. 11.00 kr. 22.00 betalt fragt lieraf » 1.20 2320 Anf. | 3 Pr. B. Olaussen kassab. 1 An varekonto 58100 20 maal salt å kr. 2.90 pr. kontant H. 9 4 Pr. varekonto H. 6 An H. Kolderup, liersteds diverse varer til butikken if. nota pr. 3/m. 124 00 H. 9 j 8 I Pr. varekonto H. 4 ' An Peder Olsen diverse varer til butikken if. nota pr. 3/m. 6850 H. 9 10, Pr. varekonto H. 5 ! An B. Pedersen diverse varer til butikken if. nota pr. 3/m. 15300 Anf. |11! Pr. O. Olsen kassab. 1 I An varekonto 3000 10 maal salt å kr. 3.00 pr. kontant Husnldb.|lsj Pr. husboldningen H. 9 i An varekonto leveret varer fra Vi til 10 / i 84,50106 Kassa- Fol. 1 Januar 82 00 ri. l. Debet. 1 iAn saldo fra forrige maaned 2 | » varekonto, solgt i butikken etc 3 ! » do. » - do. » 4 » do. til B. Olaussen 20 maal salt å kr. 2.90 » do. solgt i butikken etc 5 j » do. » - do. » 6 » do. » - do. » 8 i » do. » - do. »107 bog. 1890 Fol. 1. Kredit H. 9 » husholdningen Husbb H. 4 8 » indbokonto, l /i aars assnr. af 2 000 kr. å 6 °/oo » » varekonto, lønninger H. 7 H. 9 H. 1 6 00 15 » Bergens Sparebank, afdrag paa vekselobliga tionen » » varekonto, 4/m. diskonto af vekselobligation H. 3 H. 9 200 00 1 800.00 å 5 % saldo 30 00 490 30 » » 1 437 50 I 3 Pr. varekonto, fragt af 200 kg. byg til Voss . . 1 20 30 00 50 00 4 I » Peder Olsen 30 00 600 00 9 » kassafolio i Kreditbanken, indsat108 Kassafolio i Bergens Kredit- P. Knudsen, Voss, se fol. Bergens Sparebank, se fol. Peder Olsen hersteds, se fol. B. Pedersen hersteds, se fol. 11. Kolderup hersteds, se Indbokonto, se fol. 7 neden- Utensiliekonto, se fol. S Varekonto, se fol. 9 pag. 8 Debet, Dtensilie- Januar Januar 89100 90000 900 00 Hoved- 1 An saldo (if. status) S. 1 - 16 An saldo , S. 2109 bank, se fol. 1 pag. 98 og 99. 2 pag. 98 og 99. 3 pag. 98 og 99. 4 pag. 100 og 101. 5 pag. 100 og 101. fol. 6 pag. 100 og 101. for. 110 og 111. nedenfor. i) og.110 Vare 4 56145 120 12400 68 50 30 00 158 00 30 00 315 50 5 283 65 4 258 95 9 Debet. 1890 Januar 1 An saldo if. status paa lageret 5 000 kg. byg å kr. 10.00 .. . kr. 500.00 100 maal salt å kr. 2.80 .. . » 280.00 i butikken if. fortegnelse. » 3400.00 diverse tilgodehavender if. butikriskontroen » 381.45 g 3 » fragt af 200 kg. byg til Voss Kb. 1 » 4 » H. Kolderup, for div. til butikken . . M. 1 » 8 » Peder Olsen, » » » » .. ! » 1 » » » lønninger Kb. 1 >, 10 » B. Pedersen, for div. til butikken . . M. 1 10 15 » 4/m. diskonto til Sparebanken Kb. 1 Januar paa lageret 4 iBO kg. byg å kr. 10.00 . . kr. 478.00 59.5 maal salt å kr. 2.30 .... » 166.60 ' i butikken if. fortegnelse . » 3 250.00 diverse tilgodebavender if. butikriskontroen » 364.35111 konto 1890 Januar » » » » » « » » » « 'i » » » » » » 9 Kredit. 2 Pr. B. Pedersen 10 maal salt å 3.00 » solgt i butikken etc M. 1 30^00 » Kb. 1 M. 1 Kb. 1 Kb. 1 85100 3 » P. Knudsen, Voss, if. faktura. » solgt i butikken etc 2320 » 9400 4 » B. Olaussen, 20 maal salt å 2.90 » solgt i butikken etc 58 ; 00 » 1 65|00 5 » 1 55100 6 » 1 59:00 8 » 1 6100 9 » 1 54!00 10 » 1 7600 11 » O. Olsen, 10 maal salt å 3.00 » 1 3000 » solgt i butikken etc. » do. do. » » do. do. » » do. do. » » huskoldningen » » 1 4400 12 » 1 58100 lo 15 » 1 6600 » 1 M. 1 S. 2 82:00 •» 84 50 » saldo if. status » do. do. » » do. do. » » do. do. » » do. do. » » do. do. » 4258195v \ 112 Status er for alle trin af enkel bogforsel den samme. Pores bøgerne efter tredje og fjerde trin, noteres i status' kenvisnings- rubrik det folio i kovedbogen, kvor vedk. post indføres. Uvis man i et og alt gaar frem efter tredje trin (eller efter fjerde trin , sa a kan man kontrollere hele sin bogforsel ved fol gende beregning Man gjennemgaar kver enkelt konto og uddrager den samlede forclél og det samlede tab; tabet trækkes fra fordelen, og det ud komne skal da, ifald man kar ført bøgerne nøiagtig, sten!mc med den rene fortjeneste ifølge status. Gjennemgaar vi saalecles det udførte eksempel, linder vi paa varekonto en samlet fordel af kr. olo.so » indbokonto et tab af kr. 24.00 » utensiliekonto et tab af 9.00 samlet tab » 83.00 Sen fortjeneste kr. 282.50 der, som man vil se, stemmer med beregningen i status. Paa denne omstændighed grunder det systematiske eller doble bogkolderi sig.• • " ' ' " . ; -. : : „,;>.-; . ;;:: . ::n